

Fajtára keresni a CTRL majd az F gomb egyidejű lenyomásával megjelenő kis ablakban tud!

Alexandriai here

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Agroökológia másodvetésnek is alkalmas, Zöldugar kultúra, Gyepalkotó

Egy éves pillangós növény. Meleg-, és üde fekvésű termőhelyen ad jó termést. Elsősorban intenzív perjefélékkel keverékben vessük.

A legtöbb herefélével szemben az alexandriai here (*Trifolium alexandrinum*) nyári végi - őszi fejlődése erőteljesebb, így a korán vetett takarónövény-mixek remek pillangósvirágú komponense lehet. Az alexandriai here évezredek óta fontos termesztett hüvelyes növény a Nílus deltában, Egyiptomban.

Napjainkban üde és meleg környezetben takarónövényként, zöldtrágyanövényként, takarmányként, amely nem okoz puffadást, illetve méhlegelőként használják. Gyors növekedésű, egynyári pillangós, amely nagy mennyiségű nitrogén megkötésére képes.

A pillangós köztesnövények között az alexandriai here a legkevésbé hidegtűrő, tavaszra elfagy, biztosítva ezzel a megfelelő környezetet a következő kultúrnövény számára.

Erősségek: nitrogénkötés, talajjavítás, eróziócsökkentés, nyomelnyomás, gyors növekedés

6°C körüli hőmérsékleten 60 nap alatt kifejlődik, nitrogénkötése ekkor a leghatékonyabb. Ha hagyjuk növekedni, 120-140 kg/ha nitrogén kötésére képes, illetve kimagaslóan gátolja a nitrát kimosódást az egyéb pillangós zöldtrágyanövényekhez képest. Gyomelnyomó képességét szintén hasznosíthatjuk.

Maximális gyökerezési mélysége 15-20 cm, ez az elsődleges korlátozó tényező, amely akadályozza a száraz fekvésű, főleg homoktalajokon történő termesztését. Esetleges legeltetése is kockázatos a sekély gyökerezés miatt, az állatok kitaposhatják.

Tisztán vagy intenzív perjefélékkel keverve, 1-3 cm mélységbe tavasszal és ősszel, áprilistól augusztusig egyaránt vethető. Augusztusi kedvező időjárás esetén gyorsan növekszik, nagy zöldtömeget hoz létre, majd hideg tél esetén elfagy, tehát rendkívül ideális köztesnövény. 9-16 kg/ha vetőmagmennyiséget alkalmazunk sorvetés esetén, melyet gabonavetőgéppel végezhetünk.

16-22 kg/ha vetőmagot használjunk szórva vetés esetén. Amennyiben őszi takarónövényként vetjük, a tél folyamán -7°C-os hőmérsékletnél kifagy. Ellenkező esetben tavasszal glifozáttal terminálhatjuk.

Kedveli a gyengén lúgos, agyagos talajokat, a homoktalajok kivételével bárhol megterem. A szikes – enyhén szikes körülményeket jobban viseli, mint a lucerna és a réti here. Foszfór- és bórhiányos talajban nehezen fejlődik, ez mintegy indikátora is lehet talajaink ellátottságának e tápelemek tekintetében.

Vetési idő: III. 25.–IV. 31. VIII. 10.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Talajtakarónak: 10-12 kg

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 460

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: magas

Tápanyagfeltárás: megfelelő

Szerves anyag növelése: gyenge

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: gyenge

Kifagyás (C): -7

Tabor

jó takarmánynövény

magas hozam

gyors növekedésű

betegség ellenállósága jó

hideg teleken kifagy

Javasolt vetésidő: április, augusztus

Vetésnorma (kg/ 25 kg

Baltacim

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő, AÖP másodvetés, Zöldugar kultúra, Évelő szálás pillangós

Csak az öntözetlen homoktalajokon lehet versenyben a lucernával, mert erőteljes gyökérzetével könnyebben eléri a mélyebb, kötött talajréteget. Tápértéke a lucernáéval azonos, kiválóan emészthető szarvasmarha- illetve juhtakarmány. Mészben gazdag, vékony termőrégű, száraz kistajak pillangós szálastakarmánya. Kiváló ló- és

szarvasmarha-takarmány. Legeltetve is hasznosítható, felfúvódást nem okoz, elviseli a tiprást, illetve a rágást is. A baltacím vetőmag tél- és fagyállósága, szárazságtűrése igen jó. Gyorsan sarjad úgy tavasszal, mint kaszálások után. Gazdaságosan 2-3 évig termeszthető.

Vetési idő: III. 10.–IV. 10.

Vetőmagszükséglet: 120–150 kg/ha

Talajtakarónak: 25- 30 kg

Életciklus: évelő

Magszám (1000/kg): 60

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: megfelelő

Kifagyás (C): -20

Bíborhere

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Agroökológia másodvetésnek is alkalmas, Zöldugar kultúra, Gyepalkotó, Évelő szálás pillangós

Az áttelelő egyéves pillangósvirágú szálastakarmány-növények közé tartozik. A korai gyors fejlődésű növényt tisztavetésben és őszi takarmánykeverékként zölden szarvasmarhákkal és lovakkal etetik. Gyors fejlődésű, rövid tenyész idejű, amely a többi pillangósokhoz hasonlóan kiváló talajjavító, gazdagítja a talaj nitrogénkészletét, ezért helye van a zöldtrágya keverékekben.

A bíborhere egyéves áttelelő, pillangósvirágú szálás takarmánynövény, amely csapadékosabb viszonyok között olyan talajokon is termeszthető, ahol a lucerna és a vöröshere már nem.

A bíborherét a nitrogénben szegény, kissé száraz, kötött vagy laza löszön képződött talajokon és homoktalajokon érdemes természetünk. Mészkedvelő, de mésztűrő növényként főleg a kalászosok jó előveteménye. Fő termesztő tájai a Dunántúl és az Északi-középhegység.

A bórherre jó előveteményei a korán lekerülő növények, mint például az őszi búza. A repcére nagyon oda kell figyelni, mert árvakelése gondokat okozhat a vetőmagcélú bórherre termesztésben. Optimális vetésideje a tapasztalatok szerint augusztus 20-25. Ha túl korán vetjük, akkor túl fejlett állapotban megy a télbe, az állomány befűlledhet, és már ősszel megjelenhet a lisztharmatfertőzés. Gabonaszortávra vetjük, vetőmagnormája 19-20 kg/ha.

Az utóbbi időben terjednek a 15 cm-es sortávú gabonavetőgépek. Bórherénél is javasolható a 15 cm-es vagy akár a dupla gabonaszortáv. Ezzel az agrotechnikai fogással sokat tehetünk a lisztharmat korai fertőzése ellen. A vetésmélység 2 cm, nagyon fontos az egyenletes vetésmélység tartása. Ez főleg homokos, lazább talajon okozhat gondot. Ha vetőgépkön nincs mélységátoló kerék, a csoroszlyás vetőelemek rugóerő terhelésén állíthatunk. A túl mély vetés hatására a csírázás vontatottá válik. Az energiát vesztett, legyengült csíranövény később számos stresszhatásra rosszul reagál. A jó beállottság miatt fontos, hogy a növény szeptember végére 6-8 összetett levelet fejlesszen.

A magágy ideális előkészítő gépei a forgóboronák, kombinátorok, kompaktorok. Javasolt művelési mélység 15-18 cm. Az ideális körülményeket kötöttebb talajokon vetés után hengerezéssel érhetjük el. A gyűrűshenger szárazabb körülmények között is lehetővé teszi a rögmentes talajszerkezet elérését. A vetés előtti és utáni hengerezés kedvezően hat a csírázásra és a kelés egyenletességére. A helyes vetésidő, a megfelelő magágy, és az egyenletes vetésmélység a legfontosabb befolyásoló tényezők az egyöntetű kelésnek. A humin- és fulvosav alapú talajkondicionálók lerövidíthetik a csírázási időt.

A homogén bórherre alapgyomirtása kockázatmentesen kivitelezhető a növény megfelelő fenológiai fázisa mellett. A heterogén, vontatott kelésű táblák gyomirtása gondokat vet fel, fitotoxikus tünetek jelentkeznek, a gyomnövények túl nagy mérete rontja a beavatkozás határfokát. A Pulsar 40S eseti engedéllyel szeptember második dekádjában a gyomok 4-6 leveles állapotánál kiválóan megoldja a gyomszabályozás, gyomirtás problémáját. Szárazabb évben, szántás nélküli gabonaszortávra vetett bórherénél gyakran előfordul, hogy a csíráképes gabonamagok sok árvakelést eredményeznek. Ezek egy egyszerű, olcsó egyszikű gyomirtóval szépen kikapcsolhatók. A bórherre tavasszal a sorok záródása után gyors fejlődésnek indul, gyomelnyomó képessége megfelelő. A tavasszal kelő egyéves gyomok közül a pipacs, ebszékfű, búzavirág jelenhetnek meg. Élő-alga kivonatot tartalmazó algatrágya használatával az állomány számos élettani folyamata javul, pozitív hozadékként a lisztharmat fertőzése gazdasági kártétel alatt tartható.

A tápanyagpótlás kérdése kapcsán elmondható, hogy vetőmagcélú termesztésnél a nitrogén a növény felnyergulását okozhatja, megdőléssel annak betakarítása nehezkessé válik. Általános tápanyagigénye vetőmagtermesztésnél 50 kg/ha N, 90 kg/ha P, 70 kg/ha K. A magágy előkészítés előtt a foszfort, káliumot teljes adagban kiadhatjuk, viszont a nitrogénnek csak a 40-50%-át. A többit tavasszal juttassuk ki fejtrágyaként, így elősegíthetjük az állomány sarjadzását, a sorok záródását. A növény nitrogényűjtő gyökérzete megköti a légköri nitrogént, ennek hatását az utóveteménynél fogjuk nagyra

értékelni. A *Rhizobium leguminosarum* baktérium hatására a gyökérgümők már a növény 3-5 leveles állapotában kialakulnak.

A bíborhere virágzása május közepére, végére tehető. Összetett gombvirágzata alulról fölfelé nyílik. A bíborhere a többi herétől eltérően részben öntermékenyüléssel is termékenyülhet, de a megporzó rovarok a magkötést, a virágzatonkénti magszámot és a termést sokszorosára növelik. A legjobb magtermést akkor kapjuk, ha a virágzás teljes időszakában intenzív a rovarmegporzás. Egy hektár bíborhere méhcsalád-szükségletére általában 3 családot célszerű számítani. A méhek akácvirágzáskor is látogatják. Ha az akác rosszul sikerül (pl. idén), sokszor a bíborhere menti meg a családokat. Kissé meszes talajban mézel jól. Virágpor termelése jelentős. Méze víztiszta, halványsárga, kristályosan fehér, zsírszerű, zamata gyenge.

Főbb rovarkártevői a májusi cserebogár, a vetési bagolypille és a vörös here kártevői. A gyakorlati tapasztalatok alapján jelentős rovarkártételt a bíborhere ormányos okozhat. Az ormányos tojásait a zöld virágzatba rakja, a kikelt lárvák a virágot és a magkezdeményt rágják, védekezni bimbózás kezdetén lehet, méhkímélő, eseti engedélyes szerrel.

A bíborhere pergésre hajlamos kultúra. Jövedelmezőségét nagyban befolyásolja az aratás időpontja és a betakarítás minősége. A deszikálással elérhetjük az egyöntetű érést és a növény gyorsabb vízleadását. Érés gyorsításnál vigyázni kell a magtermés csíráképeségére. Eseti engedéllyel használható szer, pl. a Solaris. Állományszárítás után kevesebb veszteséggel, jobb hatásfokkal és tisztábban tudunk dolgozni, ráadásul a betakarítás időpontja is tervezhetőbb. Az állományszárítás ideje akkor jön el, amikor a virágzat már megbarnult és a magvak 70%-a viaszérésben van. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a hüvelyes magok a virágtengelyről alulról fölfelé kézzel húzva könnyen leválnak. Az aratás ideje általában június közepe. A diquát-dibromid hatóanyag kivonása kapcsán gyakran felmerül a kétmenetes betakarítás. A bíbort rendre vágják, 2-3 napi száradás után szedik fel rendről és csépelik. A pergési veszteségek és a betakarítás szervezhetősége miatt az egymenetes betakarítás javasolt. A diquát-dibromidot közép és hosszú távon helyettesíteni kell más hatóanyaggal. Aratás előtt ellenőrizzük a pergési veszteséget, mert aratáskor összetéveszthető a kombájn általi szemveszteséggel, ami rossz gépbeállításokhoz vezethet. Üzemi termésátlag: 0,8-1,2 t/ha.

Az aprómagok megfelelő betakarításához szükséges az arató és cséplőgépek átszerelése. Az aprómag átszerelő készlet általában dörzsbetétből vagy gumi verőlécekből áll a kombájn gyári tartozékain kívül. Egy hagyományos, keresztdobos gép esetén a dobkosárba dörzsbetéteket szerelünk. A betétek műanyagból készülnek, cseréjük 4-5 évente szükséges. Az axiáldobos kombájnoknál toklászó és cséplőrostély takaró lemezekkel készülhetünk fel. Az ikerrotoros gépeknél szintén a toklászó lemezek behelyezése indokolt. Ezek a lemezek általában szériatartozékoknak számítanak. Ezek a lemezek általában szériatartozékainak számítanak. A legmodernebb gépeknél nagy segítség lehet az elektronikus vezérlésű áramlásszabályzás. Egy jó, gyommentes állomány betakarításánál a következő alapbeállítások javasolhatók, keresztdobos gép esetén: dobhézag (dob teljesen összehúzva), dobfordulat 1000/perc,

szelelő fordulatszáma 500/perc, előrosta zárt, felsőrosta 5-6 mm, alsó rosta 3 mm. Természetesen az általánostól a különböző konstrukciók és géptípusok esetén, valamint az adott tábla viszonyai miatt eltérések adóhatnak. A finomhangolásnál általános szempont, hogy ne legyen törtszem és tiszta anyag kerüljön a magtartályba.

Vetőmagtermesztésnél nagyon fontos a megfelelő víztartalom. A termést aratás után közvetlenül fedett helyen vékonyan (15-25 cm) ki kell teríteni, egy-két napig, naponta néhány alkalommal célszerű átforgatni. Így a rovarok nem pusztulnak bele, az elhullott rovarok tetemei nem szennyezik a termést. Jól át tud szellőzni, mielőtt a tisztító üzembe kerül az optimálisan 6-7% víztartalmú, sárga, tojásdad alakú mag. A vetőmag nem tartalmazhat nehezen tisztítható magvú idegen növényeket, arankát és szádort. Az útszéli zsázsát, a vadsóska fajokat, a borzasbükkönyt és a vadrepcét a vetőmag felügyeleti szemle idején feljegyzik. Az erősen fertőzött foltokat a virágzás elején ki kell kaszálni. Ha a gyomok összefüggő területen vannak, a táblát kizárhatják. Önmaga után 3-4 évig nem vethető, vetőmagtermesztésnél a korlátozás 3 évre és azonos fajú vagy rokon fajú növényekre terjed ki.

Összességében elmondható, hogy a bíborhere biztonsággal termelhető, jövedelmező növény, kiforrott termesztéstechnológiával. Takarmány- és vetőmagcélú termesztése szakmai szempontból indokolt. Kedveltségéhez hozzájárul, hogy 2018-tól egy-egy arányban elfogadják a zöldítésben (EFA-terület). Ebben az esetben növényvédő szerek nélkül kell természetünk. Takarmánynövénynek virágzás előtt két hétig zölden takarmányozható. Frissen szarvasmarhák és lovak kedvelt takarmánya. Az augusztusi vetésű április végén, május elején, a tavaszi vetésű (március 15-30.) júniusban kaszálható. Takarmányozási jelentősége a klímaváltozással együtt hosszú távon valószínűleg növekedni fog, az extenzív viszonyok növénye lesz. Szénának önmagában nem alkalmas, mivel szára könnyen fásodik és nehezen szárítható.

A herefélék közül viszont a legkorábban fejlődésnek és sarjadásnak induló növény.

Takarmánycélú termesztésnél normája 20-25 kg/ha, vetés idő: 03.15-03.30., tápanyagigénye: 100 kg/ha N, 60 kg/ha P, 160 kg/ha K.

A szálas fehérjenövény támogatási programban szerepel a bíborhere.

Vetési idő: VIII. 01.–VIII. 30.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Talajtakarónak: 15-20 kg

Életciklus: áttelelő egyéves

Magszám (1000/kg): 330

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: gyenge

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: megfelelő

Kifagyás (C): -15

Aszálytűrés: megfelelő

Bolsena

Viszonylag nagy zöld tömeget képez, nagyon jó mulcs termő növény. Természetesebb hatású életközösségekben, gyümölcsösök alatt, talajtakaró keverékek összetevőjeként kiválóan teljesít. Gyenge talajokon is jól fejlődik. Alapvetően nedvességigényes növény, de a Bolsena fajta a szárazságtűrőbbek közé tartozik.

Lovászpatonai

gyors növekedésű

magas

rövid tenyészidő, korai virágzás

lisztharmatra nem érzékeny

jó bokrosodó képesség

világos magszín

javasolt vetésidő

szeptember közepe, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Virágzási idő: korai

Csillagfürt

Méhlegelő, Agroökológiai másodvetés, Zöldugar kultúra, Talajtakarásos

A növény finom jellegű. Szára 50-80 cm magas, mereven felálló, fiatal korban dudva, később elfásodó, szilárd, erős.

A főtengelelyből 3-6 elsőrendű oldalhajtást fejleszt. Időjárástól és tápanyag viszonyoktól függően másod-, harmadrendű hajtásokat, s ezeken termést is hozhat (emeletek). Levele tenyeresen összetett. A levélkék fordított tojásdad alakúak, színük középzöld. A virágok a fajra jellemző fürtvirágzatban helyezkednek el, színük kékesfehér.

A hüvely egyenes alakú, zárt, a virágzati tengelyről nehezen törik le, 3-6 magvú.

A mag közepes nagyságú, lekerekítetten szögletes, oldalai teltek, csontszínűek.

Ezermagtömege:320-370 g

Nyersfehérjetartalma: 35-38%

Össz-alkaloid tartalma: 0,03-0,08%.

A gyenge termékenységű savanyú talajok takarmánynövénye. Nagy fehérjetartalmú, kettős hasznosítású fajta (abrak, vagy zöldtakarmány).

Termesztéséhez széles határok között választható ki megfelelő talaj.

Közepes tápanyagigényű, intenzívebb típusú, igen jól alkalmazkodik a különböző fizikai talajféleségekhez.

Rövidebb tenyész ideje révén a magasabban fekvő északi tájakon is biztonsággal termesztethető.

A legfontosabb kórokozókval szemben (fuzáriumos hervadás, barna levél- és hüvelyfoltosság) szántóföldi körülmények között nem túl érzékeny, illetve toleráns.

Mélyen gyökerező, nagy nitrogén gyűjtésű (120-180 kg/ha) fajta.

Talajjavító, kiváló elővetemény.

Gépi betakarításra alkalmas.

Tenyész ideje 124-142 nap.

Potenciális termőképessége 4,5-5,0 t/ha mag, illetve 25-35 t/ha zöldtömeg

ajánlott vetőmag norma magtermesztés esetén 100-150 kg/ha, zöldtrágya vetésre 200 kg/ha

Vetési idő: III. 15.–IV. 15.

Vetőmagszükséglet: 120–140 kg/ha

Butan (fehér-édes)

Vetésidő: tavaszi

Korai, nagyon édes fajta. 70-80 cm magas, rövid oldalhajtásokkal rendelkezik. Tenyész ideje 2-14 nappal rövidebb, mint más hagyományos fajtáké. Fusarium fajokkal szemben rezisztens.

Protein tartalom 32-37 %.

Olajtartalom 10-12%.

3-4 cm vetésmélység, tő táv 24 cm.

Ezermag tömeg: 311 gr.

Vetés: március 10-április 10. között.

Vetőmag norma: 200-250 kg/ha

Nelly (fehér édes)

Fehérvirágú édes csillagfürt fajta

Állami elismerés éve: 1967

Botanikai jellemzői:

Fehérvirágú édes csillagfürt.

Rövidebb tenyészideje révén a magasabban fekvő északi tájakon is sikerrel termesztethető.

Savanyú talajok növénye, közepes tápanyagigényű. Termeszthetősége a jobb minőségű homoktalajoktól, a vályog talajokon keresztül, az agyagig terjed.

Szárazságtűrése jó.

Vetésidőre érzékeny, korai vetést igényel. Vetésidő magtermesztési céllal március április első napjai, zöldtömeg előállításához április második fele.

Hüvelyei nem pergők, gépi betakarításra kiválóan alkalmasak.

Tenyészideje 120-140 nap.

Potenciális termőképessége 4-5 t/ha mag, 30-35 t/ha zöldtömeg.

A mag fehérjetartalma 36-38%.

Állománysűrűség magtermesztési célra 120-130 kg/ha vetőmag, 380-420 e csíra/ ha.

Zöldtömeg előállítása céljából 160-180 kg/ha vetőmag, 500-560 e csíra/ha.

Sortávolság: magtermesztés esetén 24-36 cm sortávolság, zöldtömeg előállításához 12 cm sortávolság javasolt.

Ezermagtömege 320-370 g.

Gazdasági értéke:

Levél- és hüvelyfoltosságra (*Pleiocheta setosa*) érzékeny és görbülésszerű szárelhalásra (*Colletotrichum gleosporioides*, *C. acutatum*) fogékony.

Elsődlegesen abrakarmány növény -magja minden előkezelés nélkül etethető- de magas tápértékű zöldtakarmány is, melyből jó minőségű szilázs készíthető.

Magja egyre nagyobb szerepet játszik -mint élelmiszer-alapanyag- a szója készítmények kiváltásában.

Az egyik legjobb nitrogénmegkötő növény, zöldtrágyázásban kiemelt szerepe van.

A növény finom jellegű. Szára 50-80 cm magas, mereven felálló, fiatal korban durva, később elfásodó, szilárd, erős. A főtengelelyből 3-6 elsőrendű oldalhajtást fejleszt. Időjárástól és tápanyag viszonyoktól függően másod-, harmadrendű hajtásokat, s ezeken termést is hozhat (emeletek). Levele tenyeresen összetett. A levélkéek fordított tojásdad alakúak, színük középzöld. A virágok a fajra jellemző fűrtvirágzatban helyezkednek el, színük kékesfehér. A hüvely egyenes alakú, zárt, a virágzati tengelyről nehezen törik le, 3-6 magvú. A mag közepes nagyságú, lekerekítetten szögletes, oldalai teltek, csontszínűek.

Ezermagtömege:320-370 g

Nyersfehérjetartalma: 35-38%

Összalkaloid tartalma: 0,03-0,08%.

Vetésnorma: 140-180 kg

Édeskömény

Méhlegelő, AÖP másodvetés, Méhlegelő - magtermesztés céljára szolgáló típus

Az édeskömény az ernyősök családjába tartozó, többéves, erőteljes növekedésű, lágyszárú növény. Hatóanyaga illóolaj, ami a termésekben halmozódik fel. A termés illóolaj tartalma 2-6% körül van. Ezenkívül tartalmaz még fehérjét és zsíros olajokat is. Az illóolaj fő komponense az anetol, ezenkívül fenkont, metilkavikolt és más összetevőket tartalmaz.

Az édeskömény termésé, valamint illóolaját különösen a csecsemőgyógyászatban használják szélhajtó és görcsoldóként. Gyakori alkotórésze a szélhajtó, a hashajtó, az epehajtó- valamint a gyomor- és köptető Jellegzetesek hosszú, hártyás-füles levélhüvelyei. teakeverékeknek. Illóolaját a likőrpar és az illatszerpar hasznosítja. Ritkábban felhasználják fiatal hajtásait és gyökerét is.

Gyökere mélyre hatoló, orsószerű. Szára felálló, 150-220 cm magas. Levelei többszörösen összetettek, hamvaszöld színűek. Virágai aprók, élénksárgák, virágzatuk kétszeresen összetett lapos ernyő. Termése 6-10 mm hosszú, 2-3 mm széles, hengeres, a csúcán keskenyedő ikerkaszat, zöldes vagy barnásszürke színű.

Ezermagtömege: 4-8 g.

Környezeti igénye

Meleg- és napfénykedvelő növény. A gyors keléshez 15-16 oC-os talajhőmérsékletet igényel. Hótakaró nélküli teleken, különösen laza szerkezetű talajokon, gyakori a teljes, vagy részleges kifagyás. Magas hőmérsékletet (20-23 oC) a virágzás és a termésérés idején igényel. Tápanyagban gazdag, jó vízgazdálkodású vályog- vagy homokos vályogtalajon jól termeszthető.

A vízigénye csírázáskor és a szárba indulástól a virágzásig a legnagyobb. Virágzás alatt az esős, hűvös időt nem kedveli, ilyenkor a terméskötés rossz.

Elővetemény

Az édeskömény jó előveteménye a gabonafélék és az előzőleg jól trágyázott kapások. Ügyelni kell a terület megválasztásnál, hogy a talaj ne legyen arankával és maszlaggal fertőzött.

Talaj-előkészítés

A talaj előkészítése az őszi mélyszántással kezdődik és folytatódik annak tavaszi elmunkálásával. Márciusra aprómorzsás, kellő nedvességtartalmú vetőágyat kell elkészíteni.

Tápanyagellátás

A hatalmas (évi 40-60 t/ha) vegetatív zöldtömeg kifejlesztéséhez nagy mennyiségű tápanyagot igényel. A hiányos és a túlzott nitrogén-ellátás egyaránt csökkenti a télállóképességét. A harmonikus tápanyagellátáshoz megfelelő nitrogén és kálium, valamint nyomelem biztosítása szükséges. Az őszi talaj-előkészítéskor 80-100 kg/ha foszfor és 40-60 kg/ha kálium műtrágyát kell a talajra kijuttatni. A második évtől, kora tavasszal, 20-40 kg/ha nitrogén kijuttatása indokolt. A harmadik évre is meghagyott állományt, a második év őszén, betakarítás után, ajánlatos 40-60 kg/ha foszfor és 30-40 kg/ha kálium hatóanyagot tartalmazó műtrágyával ellátni.

Szaporítás

Magyarországon 4-5 évig is él, de jelentős mennyiségű termést csak az első és második évben, ritkán a harmadik évben ad. Általában két évig tartják termesztésben.

Az első évi kései és bizonytalan beérés miatt igen korán, ahogy a talaj állapota megengedi, március elején kell vetni 42-48 cm-es sortávolságra, 2-3 cm mélyre. Vetőmagszükséglete: 9-11 kg/ha.

November elején is vethető, a magvak kora tavasszal, amikor a talaj legalább 6-8 oC-ra felmelegedett, kelnek ki. Ha ősszel vetünk az első évben is biztonságosabb a termés beérése.

Ápolás

Vetés előtt preemergensen kipermetezve 4-5 kg/ha Merkazin vagy 4-6 l/ha Stomp 330 EC alkalmazható. Az esetleges későbbi gyomosodásnál 2 kg/ha Afalon adható, ha az édeskömény már 15-20 cm-nél magasabb.

A második- és harmadik éves állományban, kihajtás előtt, Merkazin és Stomp alkalmazható. A másod- és harmadéves állományok 10-20 cm növénymagasságnál 2 kg/ha Afalon kijuttatása javasolható.

Az ápolási munkák során nagy gondot kell fordítani a mérgező és karantén gyomnövények eltávolítására (csattanó maszlag, foltos bürök, aranka, beléndek).

Növényvédelem

Különböző poloskafajok (*Lygus* spp) a fő károsítói, melyek kártételei különösen száraz években 80-90%-os termés kiesést is okozhatnak. Ellenük csak méhkímélő szerekkel védekezhetünk, pl. Zolone 30WP 1-1,5 kg/ha dózisban.

A károsítás megelőzésére Nurelle D 50/500 EC 1,2-1,5 kg/ha javasolható. Ezekkel a szerekkel a bimbózásakor végzett permetezések még a virágzásakor is megfelelő védelmet adnak.

Néha a köménymoly (*Depressaria nervosa*) is károsíthat.

Csapadékos éghajlatú nyugat-európai területeken újabban több, elhalásos tüneteket okozó kórokozóját is megemlítik. Az antraknózist okozó *Mycosphaerella anethi* Magyarországon is megjelent, ellene Topas 100 EC ismételt kipermetezésével lehet védekezni.

Betakarítás

Az édeskömény betakarítását nehezíti a hatalmas vegetatív tömeg (szár, levélzet), valamint a kései érés. A betakarításra az első évben általában októberben kerül sor. A második-harmadik évben már szeptemberben lehet aratni. Egymenetes betakarítás (kombájnnal) akkor végezhető, amikor a termések többsége már viaszérett, nyomásra nem kenődik. Az egymenetes betakarításkor a vágóasztalt olyan magasra kell állítani, hogy az érett ernyők zömét levágja, de a vastag szárak a táblán maradjanak. A tarlót az aratás után még ősszel szárzúzóval kell levágni.

A kombájnból kikerülő édesköménytermést szinte minden esetben szárítani kell (legfeljebb 40 °C-on). Várható terméshozam első évben 0,4-0,6 t/ha, a második évben 1-1,5 t/ha.

Termelőüzemi feldolgozás

A betakarított termést 10-15% nedvességtartalomig szárítani kell. E célra a legmegfelelőbb a hideg levegős (TSZP) szárítóberendezés. A szárítás után a termést mihamarabb kövesse a tisztítás (gépi). El kell különíteni a termést a hulladék anyagoktól, ami rostákkal vagy rázóasztal (szeparátor) segítségével történik.

A drogot száraz, szellős, közvetlen a napfénytől védett helyen, átható szagú anyagoktól elkülönítve kell tárolni.

Általános minőségi követelmények

A drog csak az édeskömény megszáritott kaszatterméseiből állhat. Mérgező vagy ártalmas növényi részek nem lehetnek benne. A drognak szürkés-zöldesbarna színűek, jellemzően kellemes szagúnak, édeskés, kissé csípős ízűnek kell lennie. Szár- és levélrész 1-2%, idegen növényi rész 2-3%, szervesetlen szennyeződés 0,5-1% lehet benne. A kereskedelmi I. osztályú fűszer édeskömény 93-95% tisztaságú.

Megengedett nedvességtartalma 10% lehet. Mind a drog, mind a fűszer édeskömény minimális illóolaj-tartalma 3%.

A VIII. Európai Gyógyszerkönyvben szerepel.

Vetőmagszükséglete: 9-11 kg/ha

Facélia

Méhlegelő, Agroökológiai másodvetés, Zöldugor kultúra, Talajtakarásos parlag

A közönséges facélia, mézontófü, Észak-Amerikából származó egyéves, nálunk dísznek ültetett vagy méhlegelőnek, zöldtakarmánynak és zöldtrágyának vetett növény. Az egész ország területén sikeresen termeszthető vetőmag, kivéve a zord fekvésű tájakon. A silány homok, a szívós kötött agyag és a szik kivételével mindenütt termeszthető. Legjobb előveteményei az istállótrágyázott kapás és rostnövények, vagy kapás utáni gabona. Legjobb, ha két kalászos közé vetjük a vetésforgóban.

Vetés zöldtrágyázási célra: június-szeptember, gabona-sortáv, aprómorzsás magágó

Vetőmag mennyiség: 15–18 kg/ha

Talajtakarónak: 10-12 kg

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 500

Magnorma (kg/ha): 10-12

Nitrogénkötés: nem

Talajlazítás: jó

Vízfelhasználás: alacsony

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: jó

Kifagyás (C): -4

Lilla

Piacvezető magyar fajta. Kiváló szárazságtűrés, jó gyomelnyomó-képesség jellemzi. Csökkenti a talajlakó kártevők, és kórokozók mennyiségét. Az egyik legbővebben mézeloő növény.

Vetés zöldtrágyázási célra: június-szeptember, gabona-sortáv, aprómorzsás magágy

Vetőmagmennyiség: 20 kg/ha

Fehérhere

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Gyepalkotó, Agroökológia másodvetésnek is alkalmas, Zöldugar kultúra, Évelő szálaspillangós

Elsősorban mint a füveshere-keverékek fontos pillangós tagja jöhet számításba. Zöldtermőképességét és beltartalmi értékmérő tulajdonságait (magas nyersfehérje tartalom, jó emészthetőség), valamint kiváló társuló képességét tekintve a szarvaskerep, a legelő típusú lucerna és egyéb herefélék mellett a legelterjedtebben alkalmazott pillangós komponens a gyeptelepítésekben. A termesztett fehér herének elsősorban a mesterséges legelők és kaszálók takarmányként (széna, zöld etetés, szenázs) történő hasznosításában van jelentősége.

A fehér herés füvek keverékek a szárazabb klímájú területeken termeszthetők jó eredménnyel. Tiszta telepítésben hozzájárulnak a talajerő fenntartásához az értékes tartó- és gyökérmaradványukkal, mikrobiális nitrogénkötésükkel, valamint zöldtrágyaként történő hasznosításukkal.

Vetési idő: III. 10.–III. 31.

Vetőmagszükséglet: 15 kg/ha

Huia

A "Grasslands Huia" fehér lóhere magjait tavasszal vetik, a fiatal növények jól melegek és nedves körülmények között nőnek. Ezt a növényt többnyire magas fehérje takarmányozásra termesztik. Tökéletesen alkalmas legelőkhöz, mivel gyorsan növekszik és ellenáll a futófelületnek.

RD84

erőteljes hajtás és levélképződés jellemzi

levelei nagyok

alacsony hőmérsékletet is jól tűri

magas zöldhozamú

magas takarmányértékű

Javasolt vetésidő: szeptember, március, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Tenyészeitő: 3-4 év

Komlós lucerna

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Gyepalkotó és egyéb takarmánynövény, Zöldugar kultúra, Évelő szálas pillangós

Egy-, esetleg két évig élő, elágazó szárú növény. Bokros növekedés jellemzi, ezen kívül kiváló takarmányértéke mellett, jól bírja a rágást és a taposást is. Száraz és üde fekvésű területeken magpergéssel képes fenntartani magát, mivel alacsonyra növekvő terméseit sem kaszálással, sem legeltetéssel nem lehet eltávolítani. Sárga gömbvirágzatán fejlődő hüvelyéből az 1-2 ovális, sárga mag könnyen kipereg. Néhol szívesen használják legelőkeverékbe, angolperjével és olaszperjével társítva. Fontos, hogy a talaj mészből gazdag legyen, ennek következtében indikátornövénynek is mondják.

Vetési idő: III. 10.–IV. 15., VIII. 15.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: 15-20 kg/Ha

Lucerna

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Gyepalkotó és egyéb takarmánynövény, Zöldugar kultúra, Évelő szálas pillangós

Adorna

(olasz, regisztráció 2000-ben)

kiugróan magas fehérje tartalom

leveles fajta

dormancia: 8

kitűnő betegség ellenállóság

télállóság: közepes

Széna, szenázs, lucernaliszt, pellet készítésére alkalmas.

Kaszálás után gyorsan sarjad

Tavasszal korán indul a növekedése

Jó levél/szár arány

Magas terméspotenciál

Kimondottan fejlett gyökérzetének köszönhetően jól tűri a szárazságot

Önmagában és keverékben egyaránt jó megoldás, az utóbbi változattal a termésmennyiség és a felhasználhatóság is javítható.

Algnquin

Magas fehérjehozam, kiváló minőségű szenázs

Jó minőségű, mély termőrétegű

Megfelelő vízháztartású talajokon természetesen jól termeszthető sikerrel

Gyökérzete mélyreható, ezért szárazságtűrése kiváló

Nagy tömegű, és igen értékes, fehérjékben gazdag takarmányt nyújt

Javasolt vetésidő: március, augusztus, szeptember

Tenyészeitő: 3-4 év

Vetésnorma (kg/ha): 20

Anna

Állami elismerés éve: 1989.

Az országos fajtakísérlet standard fajtája.

Szára magas, világoszöld színű Keresztmetszete négyszögletes. A levélkések hosszúkás ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek

A színük világoszöld. A virágzata sötétlila és kékszínű. Ezermagtömege: 2,2-2,4 gr.

A kisparcellás állami kísérletekben a 30 és 40 naponkénti kaszálási forduló átlagában a legjobb termőképességű minősített fajták szárazanyaghozamát érte el. A virágzás ideje korai. A tavaszi és a kaszálások utáni sarjadási üteme gyors. A szárszilárdsága megfelelő, a finom szár ellenére megdőlésre csak a kaszálások megkésése esetén hajlamos. Hosszú élettartamú, ugyanis a kísérlet 4. évében ez a fajta adta a legtöbb szárazanyagtermést. A fertőző hervadással (*Verticillium albo-astrum*, *Fusarium* spp.) szembeni szántóföldi rezisztenciája jó.

A fajta az ország minden területén termelhető, az intenzív termesztési feltételeket nagy terméssel honorálja.

Kiváló termőképessége megfelelő tápanyagellátottsági szinten realizálható. A köztermesztésben lévő fajtákhoz képest korábban kaszálható, ezáltal lassúbb fajtákkal társítva a gazdaságokban az optimális kaszálási időszak megnyújtható. Egyéb termesztési tulajdonságai a többi minősített fajtáéval azonos.

Dimitra

Magas perzisztencia.

kiegyenlített takarmányozástani mutatók.

Magas fagyűrőképesség.

Agresszív hasznosítási körülményeket kifejezetten jól tűri.

Megdőlésre rezisztens.

Kiemelkedő szárazságtűrő képességgel rendelkezik (a Pó síkságon nagyon sokat vetnek belőle).

Vágási ciklusok közti eltelt idő 20-22nap.

Gyors megújulóképesség és kiváló betegségellenállóság jellemzi.

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan oltott

Szap. fok: I. fok

Norma: 30-35 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: fagyűrő/kékvirágú

Emiliana

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 30-35 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány/AKG

Jellemző

fagyűrő/lilavirágú

kiegyenlített takarmányozástani mutatók

magas fagyűrőképesség és télállóság

nyugalmi állapot: 7

agresszív hasznosítási körülményeket kifejezetten jól tűri

megdőlésre rezisztens

kiemelkedő szárazságtűrő képességgel rendelkezik

vágási ciklusok közti eltelt idő 20-22nap

gyors megújulóképeség és kiváló betegségellenállóság jellemzi.

Vetés/vetésidő:

Vetés mélység: az optimális érték 0,5-1 cm, de legfeljebb 1,5 cm!

Lucnavetés vetőmagszükséglet tavasszal vagy ősszel : 25-35 kg/ha

Keverten 15-20 kg/ha lucernamag vethető 15-20 kg/ha csenkessel vagy egyéb fűfélével.

Vetőmag normája

zöldtakarmánynak, silónak: 20-25 kg/ha

szénának, szenázsnak, pelletnek: 25-30 kg/ha

Eride

Az Eride a kék- és tarkavirágú lucerna tulajdonságait magában hordozó, magyar nemesítésű lucernafajta. Perzisztenciája jobb, mint a kékvirágú lucernafajtáké, mert több benne a tarka virágú lucerna. Jellegzetes tulajdonsága, hogy főgyökérzete és mellégyökérzete nehezen elkülöníthető, a kék lucernáénál kevésbé hatol mélyre, az elágazások erőteljesebbek és nagyobb számúak. Erős gyökérzete miatt sekély termőrétegű, meszes talajokon is jól termeszthető.

A levélzet színe sötét zöld. Jellegzetessége, hogy a középső levélke hosszabb és keskenyebb, mint a többi lucerna fajtáé. A levél-szár arány meghaladja az 50%-ot.

Virágzása május második felében megkezdődik. A virágszíne a fehér, a füst, a zöldes-sárga, a kék és a lila bármely árnyalatában előfordulhat. Magtermő képessége jó, augusztus elején betakarítható.

A legtöbb gombás betegséggel szemben toleráns. Metionin tartalma igen magas, ami kimagasló beltartalmat eredményez.

jó magtermő képeség, kiváló takarmányérték, kora tavaszi vetés, egészséges.

Ajánlott vetőmag mennyiség: 20-25 kg/ha

Vetés idő: március vagy augusztus

Vetés mélység: 2-3 cm. Magtermőképesség: 300 kg/ha.

Öntözés: a második növendéktől ajánlott

Eugenia

Figyelemre méltó akklimatizációs képességek jellemezik.

Betegségekkel szemben ellenálló, nagyon magas hozamokat eredményez és kaszálva gyorsan újratermelődik. Ezenkívül ennek a fajtának sűrű lombja és erős gyökérzete van, így tökéletes termesztésre az egész országban.

Sokrétűen felhasználható, magas fehérjetartalmú pillangós takarmánynövény. Növeli a talaj termékenységet.

Háziállatainknak fehérjedús szálastakarmány termesztésre és a talaj természetes úton történő javítására.

Jelentős mennyiségű nitrogénmegkötő lépcsége és gazdag gyökérzetével növeli a talaj szervesanyag-tartalmát, javítja annak szerkezetét. Nitrogénszükségletét a levegő nitrogénjéből is tudja fedezni.

Növeli a talaj termékenységet, fokozza az utána vetett zöldségek és virágok terméshozamát és minőségét.

Sok karotint tartalmaz. Szárazságtűrő, a szélsőséges hőmérsékleteket jól viseli.

Termesztése biztonságos, jól bírja a hazai mostohább időjárási viszonyokat.

Telepítését követően évekig fedi a talajt, nem igényel rendszeres talajmunkákat, lejtős területen mérsékli a talaj lemosódásának veszélyét.

A talajjal szemben kifejezetten igényes. A vastag termőrétegű, mészből gazdag talajokat kedveli.

Takarmánytermesztésre a vetőmagigény: 15-20 kg/ha.

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/kékvirágú

Excelle

Élettartam: 4 - 5 év

Nyugalmi stádium: rövid

Fehérje koncentráció: 19,5%

Száraz széna béltartalom: kiváló

Emészthető rosttartalom: magas Betegségekkel szembeni tolerancia: magas

Kiváló téltűrés, felálló szárú. Szár vékony, de stabilan álló. Nagy tömegű, N- termelő gyökérzet. Kezdeti fejlődés, tél után erőteljes. A Vegetáció tavaszi indulása: Április A Vágást követően sarjadása korai és erőteljes, rövid időn belül újra vágható

Gyors szénaszáradás, egészséges, nagy tömegű biomassza. Kiemelkedő fehérjetartalom, ízletes, vékony szárú takarmány. Levéltartás nagyon jó. Levél- szár arány kiváló. Minőségi fehérjetartalom, egészséges, nagy mennyiségű fehérjetakarmány.

Termés mutatók: Betakarított termés mennyiség: 62% Tavasz 32% Nyáron és Ősszel
Hasznosítás: száraz szalma, szenázs, zöld takarmány, pellet alapanyag.

Javasolt vetőmag mennyiség: Vetett magmennyiség: 25 kg/ha (talajállapottól függően)

Fűfélékkel keverve vegyes állományban vagy mono vetéssel is vethető.

Optimális talaj ph 6,5.

A vetés évében hagyjuk virágozni.

Express

Az Expressz lucerna nem véletlenül kapta a nevét. Minősítésekor - 1991.-ben - nem volt olyan különleges fajta az akkor 18 minősített fajtát tartalmazó választékban, amely olyan gyorsan regenerálódott volna vágás után, mint az Expressz.

A nálunk szokásos 40 napos vágási fordulóval szemben akár 25 naponként is kaszálható ez a fajta, amely megnyitotta az OMMI intenzív lucernafajták kategóriáját.

Az Expressz intenzív, gyors növekedésű fajta. 30 napos vágási fordulóban felülmúlta a kísérleti standard fajtákat szénatermésben 3 év átlagában. Sarjadzó képessége igen jó, a kaszálás utáni növekedése gyors, a szárszilárdsága, a tőállománya a 3. 4. termőévben is jó. Gyakori kaszálások esetén sem ritkul ki.

Az OMMI az Expressz lucerna fajta állami elismerését javasló előterjesztésében a következőt írta:

"gyors növekedésű, igen gyorsan sarjadzó, perzisztens fajtajelölt. Szárszilárdsága jó, szárazanyag termése kiváló, zöldtermése a meglévő minősített fajtákéval azonos".

Ezen tulajdonságai ma is, amikor 40 fajta (2007.) szerepel az ÁE fajták listáján kedvelté teszik a gazdák körében.

Galaxy Max

Fehérjében gazdag takarmány. Magas hektáronkénti fehérjehozam. Nagyon jó emészthetőség.

Elit fajta melynek szelekciójában az emészthetőség volt a legfőbb szempont

Nyugalmi fázis: 4,5

Művelésben tarthatóság: legalább 4 év

Francia genetika

Talajtípus: gyommagoktól mentes és pH > 6

Felhasználási mód: széna, csomagolva

Tartósítás, szenázs, lucerna pellet

Gea

Magas takarmányozási értéket képvisel, különösen a fehérje tápértéke magas.

Savanyú talajokon telepítése előtt kívánatos meszezni a talajt.

Minden vágás után nagyon gyors újránövkedés

Nagyon korán indul fejlődésbe a tél után

Emészthető fehérjetartalma magas

Télállóság: kiváló

Erős gyökérzete miatt a nyári szárazság tűrése kiváló

Vágás: virágzás kezdeti szakaszában

Vetési időszak: február, március, április, szeptember

Olasz nemesítés.

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: fagytűrő/kékvirágú

Giulia

Felálló szárú, rusztikus fajta. Fűkeverékek alkotójaként is kiváló szálatakarmány. Szaponin tartalma alacsony. Magas tápértékű, zöld-, széna-, szenázs vagy szilázs takarmány. Szénájában optimális a levél/szár arány. Feldolgozva jól emészthető szerves anyag, magas karotin tartalommal. Kiváló sarjadzási hajlamú. 4-5 évig kaszálható. Erős

gyökérrendszernek köszönhetően jól tolerálja a korai őszi fagyokat, illetve a szárazságot. Még ősz folyamán, lehetővé válik a legújabb hajtások begyűjtése

Vetési Javaslatok: Kora tavaszi hónapokban március elejétől április végéig, valamint kellő csapadékellátás vagy öntözés esetén augusztus közepétől szeptember első dekádjának végéig vethető.

A vetéskori optimális hőmérséklet 15 °C feletti érték, amikor robbanásszerű, egyenletes kelés várható.

A csírázás megindulásához a mag tömegének megfelelő 127–133%-os vízfelvételre, gyommentes talajra van szükség.

Lucernavetés vetőmagszükséglet tavasszal vagy ősszel: 25-35 kg / ha Keverten 15-20 kg/ha lucernamag vethető 15-20 kg/ha csenkessel vagy egyéb fűfélével.

Vetőmagmélység: 1,5–3cm

Tápanyag szükséglet a vetés időpontjában talajtípustól függően: 30–40 kg/ha N-hatóanyag, 130–150 kg/ha P₂O₅, 80–120 kg/ha K₂O

Önmaga után csak annyi év elteltével javasolt újra telepíteni, amennyi ideig a területet e növényfajjal hasznosították. Télálló lucerna.

Hunter River

Régi, hagyományos fajta, amelyet a korai telepések honosítottak meg és széles körben használták egészen az 1970-es évek végéig

Alacsony növekedési habitusa miatt kiválóan legeltethető

Morfológiai és élettani jellemzők

Méret: közepes, vékony szár

Dormancia szám alacsony: 7-9. csoport

Érésidő: közepes

Agronómiai jellemzők

Télállóság: közepes erős

Szárazságtűrés: kiváló

Betegségállóság: magas

Hozam: magas

Felhasználás: zöldtakarmány, legeltetés, silózás és széna, akár hüvelyes növényekkel és fűfélékkel kombinálva.

Agrotechnika:

Vetési időszak: február-március vagy szeptember – október

Vetőmagennyiség: 25-35 kg/ha

Vetés mélység: 1,5 – 2 cm

Műtrágyázás: N30 40 kg/ha, P2O5 100 -150 kg/ha, K2O 100 – 150 kg/ha

Betakarítás: a bimbózástól a virágzás kezdetéig

Vetés idő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/kékvirágú

Lilly

Állami elismerés éve: 1986

Felálló bokorformát mutató takarmány lucerna. Szára közepesen vastag, világoszöld színű. Levélkéi hosszúkás ovális alakúak, a felső részen fogazott, világoszöld színű.

A rajzolat erőssége közepes.

A levélke gyengén szőrözött. Hosszú, közepesen tömött virágzata van. Virágzási ideje közepes. A virág színe a kék különböző árnyalatai.

A populációban füstszínű virágszirmú egyedek 30-33%-ban, tarka virágúak 5-8%-ban fordulnak elő. Ezermagtömege: 2,2-2,4g

Közepesen gyorsfejlődésű, gyakran kaszálható, hosszú élettartamú fajta.

Tavasszal és a kaszálások után igen jól sarjad. 4 év alatt 28 és 35 naponkénti kaszálás átlagában többet termelt, mint a minősített fajták.

Szárszilárdsága megfelelő, megdőlésre csak a kaszálási idő megkésése esetén hajlamos.

Fertőző hervadással szembeni szántóföldi rezisztenciája, tél és fagyállósága kiváló.

A fajta elsősorban intenzív termesztési körülmények között, megfelelő tápanyagellátással érhet el nagy termést.

Ugyanakkor kiemelkedő alkalmazkodási-képességének köszönhetően gyengébb termőképességű homoktalajokon is jó eredménnyel termelhető.

Ebben az esetben az alaptrágya és az évenkénti fejtrágyázás meghatározó.

Nardian

A lucerna a legfontosabb, legértékesebb őshonos szálas pillangós takarmány növényünk.

Magas takarmány-értékű, fehérjében gazdag, sokoldalúan - fonnyasztva, szenázsolva, szénaként, illetve pellet, vagy liszt - formájában is etethető. Aminosav összetétele kitűnő. Intenzív termesztésben rendkívül termelékeny, de gyenge adottságok, száraz feltételek mellett is az egyik legjobb megoldás mély gyökérzetének-, nitrogéntermelésének, rendkívüli szárazságtűrésének, és az ezekből eredő kimagasló termés-stabilitásának köszönhetően. Mészhiányos talajokon ne telepítsük.

Jól társítható magas energiatartalmú fűfajokkal:

száraz fekvésben: csomós ebír, nádképű csenkesz, magyar rozsnok üde fekvésben, intenzívebb termelésben: angol perje, hibrid perje, réti csenkesz, réti komócsin

Nagyon jó elővetemény, kiválóan hat a talaj termőképességére hiszen szervesanyagban (8-12 to/ha évente), és nitrogénben (min. 100 kg/ha évente) jelentősen gazdagítja a talajt.

Zöldítésben, ökológiai termesztésben, illetve a fenntartható termesztési rendszerekben elsőrangúan használható a leírt nagyon jó talaj gazdagító hatásain túl a következő okok miatt is:

Könnyen megoldható vegyszer mentes termesztése, kaszálással jól tisztán tartható.

Gyomelnyomó képessége jó.

Elágazó gyökérzete miatt a talaj szerkezetére, humusztartalmára, víz-, levegő-, és tápanyag gazdálkodására egyaránt kedvező hatással van.

Hosszan, intenzíven virágzik, jó méhlegelő.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Vetés: 1 – 2 cm mélység, gabona sortáv

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/tarkavirágú

Maga

Gyorsan növekvő, bőtermő és megbízható, nagy lombozatot fejlesztő fajta.

Nem kaszálva akár 90 cm magasra is megnő.

Tökéletesen alkalmas legelőnek, ahol taposásnak ellenálló füvekkel és/vagy herefélékkel keverve vetik.

Ez az egyik legjobb szénafajta, mivel egyetlen vegetációs időszakban 4-5 betakarítást garantál.

A ""Maga"" lucerna, ahogy ezt a növényt is ismerik, kiváló minőségű, magas fehérjetartalmú takarmányt biztosít, és jelentősen javítja a zöldtakarmány tápértékét.

Kötötvt vagy közepesen kötött talajokon is jó hozamot produkál.

Nagyon jól tűri a szárazidőszakot is.

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/lilavirágú

Olimpia

Magyar nemesítésű tarkavirágú típusú fajhibrid lucerna fajta. Genotípusában hordozza a Svéd lucerna - Szinonim név: Sarlós-, vagy Sárkerep lucerna - (*Medicago falcata*) kedvező tulajdonságait is. Állami elismerése: 2006. Növényfajta-oltalom megadásának éve: 2006. Közepes-magas növénymagasságú, felálló növekedési formájú, vékony szárú, leveles típusú, túlnyomóan kékvirágú (tarkavirágú, sárga- és fehérvirágú növények is előfordulnak a fajta-populációban) lucernafajta.

Kiváló fehérjehozamú fajta. Szárazanyag termése a hivatalos kísérletekben 4 év alatt összesen: zöldtermés 61,9 t/ha (15,5 t/ha/év szárazanyag). Fehérje termése a vizsgált 4 évben összesen: 12,4 t/ha (3,6 t/ha/év). Magas fehérje- tartalmú (23 %). Télállósága, szárazságtűrése kiváló. Maghozama jó. A felszínhez közel dúsan elágazó és egyben mélyre hatoló gyökérzete révén nagyon jól hasznosítja a talaj kisebb tápanyag- és vízkészletét is. Nemesítése savanyú, gyenge termékenyséű homok- és erdőtalajokon folyt, ezért alkalmas ilyen talajokon történő eredményes termesztésre is. Kiválóan alkalmas ökológiai gazdálkodásra, biotermék előállítására.

Termesztése gyenge termékenyséű homoktalajokon, erdőtalajokon és lejtős, erodált, sekély termőrétegű és savanyú talajokon is eredményes. Savanyú kémhatású talajokon javasolt a telepítés (vetés) előtt legalább 2 t/ha mészkőpor, vagy savanyú Mg-hiányos homokon önportló dolomit kiszórása. Jó termékenyséű és kötött talajokon is versenyképes, nagy- és jó minőségű termést adó fajta. Megfelelő agrotechnikával képes 5-6 éves élettartamra.

Az Olimpia lucernafajta tavaszi tiszta telepítése javasolt. Tavaszi telepítés biztonsága a csapadék nagyobb valószínűsége miatt jobb. Nyárvégi telepítés előnye a következő évi nagyobb termés és a gyomosodás is kisebb kockázatot jelent. Ennek ellenére csak akkor

válasszuk a nyárvégi telepítést, ha a keléshez szükséges nedvességet biztosítani tudjuk a talajban (vízmegőrző talajművelés, öntözés). Önmagában történő (tisztá) telepítés esetén nemcsak a telepítés biztonsága, de a lucerna várható termése is növelhető. A lucerna tiszta telepítése általánosan javasolható nemcsak nyárvégi, de tavaszi telepítésben is. Vetési paraméterek: vetőmagmennyiség 20 kg/ha (10 millió csíra), vetésmélység 1,5- 2 cm, gabona sortávolságra (12-15 cm).

Plato

Vetésidő: járó

Intenzív, kékvirágú. Magas fehérjehozam, kiváló minőségű szenázs. Jó minőségű, mély termőrétegű. Megfelelő vízháztartású talajokon természetű sikerrel. Gyökérzete mélyre hatoló, ezért szárazságtűrése kiváló. Nagy tömegű, és igen értékes, fehérjékben gazdag takarmányt nyújt.

Norma: 30-35 kg/ha

Rachel

Agronómiai jellemzők Gyors sarjadó képesség. Rövid nyugalmi stádium. Korai tavaszi vegetáció indulás. Felálló szár, mélyre hatoló gyökérzet. Kék színű virágzat, nagy biomasza tömeg. Kiemelkedő hozam, magas fehérjetartalom. Gyorsan száradó, vékony szálú széna, kiváló pellet és takarmány alapanyag.

Állomány élettartama: 4-5 év.

Kis testű kérődzők takarmányozására is kiválóan alkalmas.

Vetési javaslat Magas természeti értékkel bíró mezőgazdasági területek, tűzok védelemi programba, AKG-ba bevont, pillangós takarmánytermesztésre alkalmas területek.

Előnyök Tavaszi vetést követően már ugyanabban az évben, őszi vetést követően a második évtől egy termesztési cikluson belül több alkalommal kaszálható. Állománya fűfélékkel keverve és önállóan vetve is nagy hozamú. Szénájában a levél és a szár aránya takarmányozási szempontból nagyon kedvező. A letermelhető fehérje hozam kiemelkedő egységnyi területen.

Fehérjetartalom: kiemelkedő

Takarmány beltartalom: kiváló

Lignocellulóz-tartalom: alacsony

Széna száradás ideje: rövid

A javasolt vetőmag mennyisége: 25 kg/ha A vetés évében az első virágzást követően vágható.

Szarvasi AS1

Középvastag szárú, jó szár-levél arányú, levélzete középzöld színű. Magyar nemesítés, kiváló takarmányalapanyag. Virágzata közép-lila és lila árnyalatú, közepesen erőteljesebb fejlődésű. Csigák 2-3 kanyarulatúak, 6-8 magot tartalmaznak.

Ezermag súlya: 2 – 2,2 g

Kaszálás után gyorsan sarjadzik. Szántóföldi perzisztenciája kiváló. Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termeszthető.

Fagyállósága jó, szárazságtűrő.

35-40 napos kaszálási fordulókban ad legtöbb szárazanyagtermést.

Fehérje termése a virágzás kezdetén, kékbimbós fejlettségben való betakarításkor a legtöbb.

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Szarvasi AS3

Középvastag, kissé antociános szárú, megdőlésre kevésbé hajlamos. Levele középzöld, hosszúkás, kissé recés. Virágja: kék és lila vegyes árnyalatú színei alkotják többségben, de megtalálhatóak a fehér és szürkés színű virágok is.

Nyugalmi (dormancia) fázis : 4-5

Csiga 3-4 kanyarulatú, 8-10 mag található benne.

Ezermagsúly: 2,1 - 2,3 g

Főleg extenzív körülmények között termeszthető kíméletes kaszálással akár 7 évig is 40 napos kaszálási fordulót használva az ország egész területén. Kaszálás után gyorsan regenerálódik. Szárazságtűrő.

Fusariummal és Verticiliummal szembeni rezisztenciája kiváló. Intenzív hasznosításra is alkalmas. Téli fagyállósága jó.

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Szarvasi Kinga

Állami elismerés éve: 2006

A Magyar Szabadalmi Hivatal által 2006-ban növényi fajta oltalomban részesült.

Szára közepesen magas, a levélké alakja ovális, világoszöld színű. Virágzata kékszínű. Perzisztens fajta. Az élettartama alatt az egyes évek, egy-egy adott éven belül a növedékékek termése kiegyenlített. Hosszú élettartamú, a negyedik-ötödik évben is beállt állományú. Jó szántóföldi rezisztenciájú.

Kiváló magtermő-képességű fajta.

Az Országos Fajtakísérletben négy vizsgálati év összesített eredménye 63 t/ha szárazanyag termés, amelynek a fehérje %-a 20,3, a hektáronkénti fehérje termés 12,6 to volt. Kiemelkedő alkalmazkodóképességét bizonyítja, hogy információink szerint mind Szlovéniában, mind Törökországban, állami kísérletekben jó eredménnyel szerepelt.

Termesztése az ország minden területén sikeres lehet, és kedvező ökológiai feltételek mellett a hazai standard fajtáknál gyorsabb növekedésű és nagyobb termést ad. Tavasszal és a vágások után a standard fajtáknál gyorsabban nő, illetve korábban sarjad.

Szarvasi Mary

Állami elismerésének éve: 2006

A tavaszi fejlődése a standard fajtához képest gyorsabb. A vágások után a sarjadás 2-3 nap múlva megindul. Szára megdőlésre nem hajlamos, világoszöld színű. Leveli ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek. A virágzata a kékszín különböző árnyalata, ettől eltérő szín jelentéktelen mennyiségben fordul elő.

A zöldtermése minden termőhelyen eléri, vagy meghaladja a standard fajtát. A szárszilárdsága kiváló, ezért a vágás megkésése sem okoz minőségi romlást, mivel az állomány nem dől meg. A szálszilárdsága magtermesztés esetén is előnyös tulajdonság, mivel az álló növényen a mag egyenesen fejlődik és érik.

Hosszú élettartalmú, prezisztens fajta.

Hazánk minden területén termelhető.

Gyenge tápanyag szolgáltató képességű talajokon a nagyobb mennyiségű alap és fejtrágyát, illetve öntözést meghálálja.

Tápió

A Tápiószelei 1 lucerna fajta tovább nemesített változata. 2008-ban kapott állami elismerést. Korai virágzású, erőteljes növekedésű, jó szár-levél arányú. Betegségekkel szemben igen nagymértékben rezisztens, fagytűrő képessége kiváló. Szárazságtűrő és akklimatizálódó fajta. Virágzata sötétkék, sötétibolya, kékvirágú lucernának is nevezik. Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termesztendő. Széna és pellet készítésre is javasolt fajta.

Vetési időszak: szeptember - október ill. február vége – március eleje, időjárástól függően.

Javasolt vetésmennyiség: 20-22 kg / ha.

Tápiószelei 1

Köztermesztésben igen kedvelt, bevált régi lucernafajta. 5 – 6 évig állományban maradván is igen nagy zöldtermést hoz. 1967-ben kapott állami elismerést. Magyarország vetésterületének 1/3-át teszi ki. Betegségekkel szemben igen ellenálló, és a fagyűrő képessége is kiváló. Rendkívül akklimatizálódó fajta.

Gazdag karotin és fehérje tartalma, a fehérje nagy biológiai értéke, aminosav garnitúrája miatt jelentős szerepet tölt be a magas színvonalú takarmánybázis kialakításában.

Felálló bokorformát mutató takarmánylucerna. Virágzási ideje közepes. A populáció többnyire egyöntetű, a sötét ibolya virágszirmú egyedek 7-21 %-os, a tarka virágúak pedig 6-9 % gyakorisággal fordulnak elő.

Vanda

A lucerna a legfontosabb, legértékesebb őshonos szálas pillangós takarmány növényünk.

Magas takarmány-értékű, fehérjében gazdag, sokoldalúan - fonnyasztva, szenázsolva, szénaként, illetve pellet, vagy liszt - formájában is etethető. Aminosav összetétele kitűnő. Intenzív termesztésben rendkívül termelékeny, de gyenge adottságok, száraz feltételek mellett is az egyik legjobb megoldás mély gyökérzetének-, nitogéntermelésének, rendkívüli szárazságtűrésének és az ezekből eredő kimagasló termés-stabilitásának köszönhetően. Mészhiányos talajokon ne telepítsük.

Jól társítható magas energiatartalmú fűfajokkal:

száraz fekvésben: csomós ebír, nádkéjú csenkesz, magyar rozsnok

üde fekvésben, intenzívebb termelésben: angol perje, hibrid perje, réti csenkesz, réti komócsin

Nagyon jó elővetemény, kiválóan hat a talaj termőképességére hiszen szervesanyagban (8-12 t/ha évente) és nitrogénben (min. 100 kg/ha évente) jelentősen gazdagítja a talajt.

Zöldítésben, ökológiai termesztésben, illetve a fenntartható termesztési rendszerekben elsőrangúan használható a leírt nagyon jó talaj gazdagító hatásain túl a következő okok miatt is:

- könnyen megoldható vegyszer mentes termesztése, kaszálással jól tisztán tartható
- gyomelnyomó képessége jó
- elágazó gyökérzete miatt a talaj szerkezetére, humusztartalmára, víz-, levegő- és tápanyag gazdálkodására egyaránt kedvező hatással van
- hosszan, intenzíven virágzik, jó méhlegelő

Vetési idő: március 10.–április 15. / augusztus 10.–szeptember 10.

Vetőmagszükséglet: 20–25 kg/ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Verko

Francia és német fajtákból Verticillium-ellenállóságra és nagy takarmánytermőképességre szelektált fajta.

Magasszárú, felállóhabitusú, jó állóképességű fajta. A levél színe sötétzöld. A levélkék A virág színe kétharmad-részt kék, egyharmad-részt lila, a világoskéktől a fehérig terjedő színskálával.

Ezermagtömege: 1,9-2,1g

Gyors fejlődésű. Az első két évben igen bőtermő. Verticillium rezisztens. Az intenzív feltételeket meghálálja. A legnagyobb magtermést produkáló hazai fajta.

Sokéves átlagban magtermő képessége 20-25%-kal meghaladja a többi fajtáét.

A fajtalistán szerepel, és az Európai Unió országaiban minősített vetőmagként forgalmazható.

Telepítéskor és a következő években műtrágyázása célszerű (évi 8,0-12,0 t/ha szénatermés eléréséhez). A műtrágya hatása mésztrágyázással fokozható. Fejtrágyázás: szükség szerint.

Vetőmag-norma: Takarmánytermesztésre: 15-20kg/ha, Magtermesztésre: 8-10 kg/ha

Viktória

Állami elismerés éve: 1994

A termesztési ciklusban mind a 30, mind a 40 naponkénti kaszálási rendszerben több szárazanyag termést adott, mint a standard fajták átlaga. Hozamkiegyenlítettége, szárszilárdsága, tél és fagyállósága jó.

A fajta szárazanyag termése a különböző termőhelyeken és években a kaszálások többségében több mint a standard fajták termésátlaga.

Az egyes években és a négyéves ciklus alatt elért szárazanyagtermés a kísérleti helyek átlagában mindkét kaszálási rendszerben meghaladja a standard fajták teljesítményét. A termesztési ciklusban a standardokhoz viszonyítva a 40 napos kaszálás mellett ért el jobb eredményt.

Kaszálásonkénti és évenkénti hozamkiegyenlítettége jó, a 3. és 4. évben is többet termelt, mint a standardok.

Állománya a 4. év végére kevésbé ritkul ki, mint a kontrol fajtáké.

Termesztése valamennyi lucerna termőterületére ajánlott, az intenzív termesztési feltételekre nagy terméssel reagál közepesen kötött és kötött talajokon egyaránt

Méhlegelő keverék

Méhlegelő

Hosszan virágzó, egyéves keverék

24% pohánka, 18% tavaszi bükköny, 15% fehérvirágú csillagfürt, 10% bíborhere, 10% olajretek, 10% pannon bükköny, 6% mustár, 5% facélia, 2% olajlen

Alacsony költségű, intenzíven virágzó fajok keveréke. Gyors talajtakarást biztosít, jó gyomelnyomó, de nem túl magas növekedésű fajokat tartalmazó keverék.

Vetésidő: március-április/augusztus-szeptember

Vetőmag norma: 25-40 kg/ha

Méhlegelő keverék 1 éves

40% pohánka, 20% bíborhere, 20% facélia, 10% mustár, 5% alexandriai here, 5% négermag

március és jún eleje - aug vége

Ajánlott vetési norma: 15-20 kg/ha

nem áttelelő

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés

Méhlegelő keverék több éves

20 % pohánka, 17 % baltacim, 15 % facélia, 13 % vöröshere, 10 % lucerna, 10 % bíborhere, 5 % fehérhere, 5 % mustár, 5 % alexandriai here

Vetésidő: március/augusztus eleje – szeptember közepe

Ajánlott vetőmagnorma: 20 kg/ha

A telepítés több évre szól, így növényi összetétele is ennek megfelelő. A méhlegelőnek szánt vetést döntően pillangós virágú növények alkotják (vöröshere, lucerna, alexandriai here, bíborhere, fehérhere), tartalmaz még mézontófüvet (facélia), pohánkát (hajdina), takarmányrepcét. A keverékben többségében egyéves, de önmagát újravetni képes, vagy áttelelve megújuló növény van. A vetés történhet precíziós vetőgéppel 12 cm-es gabona

sortávra 1-2 cm mélységben, de kézzel vagy műtrágyaszórával is egyenletes állományt lehet kialakítani. Vetést követően mindig hengerezzünk sima, vagy gyűrűs hengerrel.

Áttelelő

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés

Méhlegelő keverék évelő

20% vöröshere, 15% baltacim, 15% pohánka, 12% lucerna, 10% bíborhere, 7% alexandriai here, 5% fehérhere, 5% facélia, 3% évelő rozs, 3% réti komócsin, 3% szarvaskerep, 2% mustár

Méhlegelő keverék évelő

20% vöröshere, 15% baltacim, 15% pohánka, 12% lucerna, 10% bíborhere, 7% aleere, 5% fehérhere, 5% facélia, 3% évelő rozs, 3% szarvaskerep, 3% réti komócsin, 2% mustár

Vetésidő: március és augusztus eleje – szeptember közepe

Ajánlott vetőmagnorma: 20 kg/ha

A telepítés több évre szól, így növényi összetétele is ennek megfelelő. A méhlegelőnek szánt vetést döntően pillangós virágú növények alkotják (vöröshere, lucerna, alexandriai here, bíborhere, fehérhere), tartalmaz még mézontófüvet (facélia), pohánkát (hajdina), takarmányrepcét. A keverékben többségében egyéves, de önmagát újravetni képes, vagy áttelelve megújuló növény van. A vetés történhet precíziós vetőgéppel 12 cm-es gabona sortávra 1-2 cm mélységben, de kézzel vagy műtrágyaszórával is egyenletes állományt lehet kialakítani. Vetést követően mindig hengerezzünk sima, vagy gyűrűs hengerrel.

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés"

Méhlegelő keverék évelő

20% vöröshere, 15% baltacím, 15% pohánka, 12% lucerna, 10% bíborhere, 7% alexandriai here, 5% fehérhere, 5% facélia, 3% évelő rozs, 3% réti komócsin, 3% szarvaskerep, 2% mustár

Ajánlott vetési norma: 20 kg/ha

Méhlegelő keverék több éves

20% pohánka, 17% baltacim, 15% facélia, 13% vöröshere, 10% bíborhere, 10% lucerna, 5% mustár, 5% alexandriai here, 5% fehérhere

Méhlegelő, hosszan virágzó, évelő

30% hajdina, 20% baltacim, 20% tavaszi bükköny, 10% bíborhere, 6% lucerna, 5% facélia, 5% mustár, 4% vöröshere

Hosszan virágzó, évelő keverék, a vegetációs időszak széles intervallumában intenzíven virágzó, magas mézhozamú növényfajok keveréke. Megfelel az AKG előírásainak.

Vetésidő: március – április/augusztus – szeptember.

Ajánlott vetőmagnorma: 40–50 kg/ha

Mézelő Zöldítő

51 % mustár, 49 % facélia

AGK

aug-okt

15 kg/ha

60-90 nap

kalászos, pillangós és pohánka mentes

utóvetemény: gabona, kukorica, napraforgó, szója

(téli) talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás

Mixapis több éves méhlegelő

26% bíborhere, 24% facélia, 13% alexandriai here, 10% lucerna, 7% hajdina, 6% vöröshere, 5% szöszös bükköny, 5% olajretek, 4% mustár (magszám arányában)

18% bíborhere, 7% facélia, 8% alexandriai here, 4% lucerna, 20% hajdina, 2% vöröshere, 28% szöszös bükköny, 9% olajretek, 4% mustár (tömeg arányában)

Ajánlott vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Javasolt vetési idő: március-május, augusztus-szeptember

A Mixapis keverék megfelel az AKG többéves méhlegelő létesítés követelményeinek."

Option Bee egyéves

30% sáfrányos szeklice, 20% olajretek, 13% perzsa here, 12% repce, 12% alexandriai here, 10% facélia, 2% kerti mák, 1% kígyószisz

Vetésidő: március - augusztus

Tenyészeitő: 100-110 nap

Terminálás: mechanika/gyomirtás Funkció: méhlegelő

Vetés norma: 10 kg/ha (10-12 kg/ha)

Option Bee évelő

30% baltacim, 25% tavaszi bükköny, 20% szöszös bükköny, 5% alexandriai here, 5% vöröshere, 5% facélia 5% olajterek, 5% lucerna

Vetésidő: március-augusztus

Tenyészeitő: évelő

Terminálás: mechanika/gyomirtás

Funkció: méhlegelő, N kötés

Vetés norma hivatalos: 20 kg/ha

Ajánlott: 20-22 kg/ha

Zümmögő zöld

44% pohánka, 40% szöszös bükköny, 16% facélia

nem áttelelő

keresztes mentes

Ajánlott vetési norma: 25 kg/ha

(téli) talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés

utóvetemény: kukorica, napraforgó

60-90 nap

Mustár

Méhlegelő, Zöldugar kultúra

A rövid tenyészidejű mustár igen elterjedt zöldtrágyanövény mindenütt. A méltatlanul mellőzött magyar zöldtrágyázási gyakorlatban szerencsés lenne ezzel a növényvel próbálkozni, hiszen a gyors szakmai sikerek és a gazdaságossági szempontok is e növény mellett szólnak.

Nyár végi vetését követően nagyon gyorsan kel, majd a rövidülő nappalok hatására fejlődése lassul, ami a vegetatív részek fejlődésére kedvező hatású.

Dombvidékeken megvédi a talajt az eróziótól és a bemosódó nitrogént a talajfelszín közelében visszatartja.

Késői vetésben is eredményes és kiváló gyomelnyomó hatású növény. November közepére éri el azt az optimális vegetációs állapotot, amikor érdemes leszántani.

Ekkor gyökérrendszere is jelentős tömeget képvisel és 50-70 cm mélységig szövi át a talajt.

A mustár a talajban levő nitrát mennyiséget gyökereivel - 100-140 kg/ha - megköti, és azt a megkötés helyén konzerválja.

Tavasszal, a mustárral zöldtrágyázott területen a mag-ágy készítéshez igen kedvező állapot alakul ki és mérhetően magasabb humusz-tartalommal lehet számolni. A nyugati gyakorlatban lábon hagyják lefagyni a mustárt, majd tavasszal egy menetben kompaktorral talajba dolgozva készítenek magágyat.

Ezermagsúlya: 6-8 g, magja: 1-1,5 mm átmérőjű

Zöldhozama: 25-35 t/ha, szárazanyag tartalma 3,5 t/ha

Gyökértömege: 10-15 t/ha.

Vetésidő: augusztus közepétől szeptember közepéig

Vetésmélység: 1-3 cm

Sortáv: gabona sortáv

Zöldhozam (másodvetésben): 30-40 t/ha

Talajtakarónak: 5-8 kg

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 220

Nitrogénkötés: nem

Talajlazítás: jó

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: gyenge

Szerves anyag növelése: gyenge

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: jó

Kifagyás (C): -4

Bea

Méhlegelő, Zöldugar kultúra

Pannon-Mag nemesítés

Gyors kezdeti fejlődés, és kiváló gyomelnyomó-képesség jellemzi. Dús gyökérzetével javítja a talajszerkezetet, nagy zöldtömege miatt jelentős mennyiségű szervesanyaggal gazdagítja a talajt. Télen biztosan kifagy.

Vetés zöldtrágyázási célra: július–szeptember, gabona-sortáv

Vetőmagmennyiség: 20 kg/ha

Éva

magas erukasav tartalom

túlérésben pergésre kicsit hajlamos

növénymagassága 105-115 cm

kiváló állóképesség

erős oldalhajtásképződés

zöldtrágyaként 8-10 t/ha biomassza hozam

Javasolt vetésidő fővetésben: március

Ezermagtömeg (g): 6,2-6,5

Virágzási idő: közepes

Javasolt vetésnorma zöldtrágyaként (kg/ha): 20

Javasolt vetésidő másodvetésben zöldtrágyának: augusztus vége- szeptember

Marci

magas erukasav tartalom

túlérésben pergésre kicsit hajlamos

növénymagassága 128-135 cm

kiváló állóképesség

erős oldalhajtásképződés

zöldtrágyaként 8-12 t/ha zöld biomassza hozam

Javasolt vetésidő fővetésben: március

Ezermagtömeg (g): 6,1-6,3

Virágzási idő: korai

Javasolt vetésnorma zöldtrágyaként (kg/ha): 20

Javasolt vetésidő másodvetésben zöldtrágyának: augusztus vége, szeptember eleje

Olajretek

Méhlegelő, AÖP másodvetés, Zöldugor kultúra

Nagy zöld-, és gyökértömeget adó, kiváló szerves anyag pótló zöldtrágyanövény. Mélyre hatoló, erős gyökérszete lazítja a talajt, valamint gyéríti a cisztaképző fonálféreg számát. Kedvezőtlenebb talaj- és éghajlati viszonyok között is megfelelően fejlődik.

Éghajlatigény:

Termesztésére hazánk időjárása megfelelő. Csapadékot elsősorban keléséhez, kezdeti fejlődéséhez kíván. Szárba induláskor 20-25 mm csapadékot igényel. Magja alacsony hőmérsékleten, 5 celsius fokon csírázik, talaj menti fagyokra nem érzékeny. Virágzástól a szárazabb időjárás kedvező. A magérés időszakában hullott jelentősebb csapadék oldalhajtasok kialakulásához vezethet, ami kedvezőtlenül befolyásolhatja a betakarítást.

Magyarországon az olajretek elsősorban magjáért termesztik, de kiváló zöldtrágya növény, és takarmányozásra is felhasználható. Őshazája Elő-Ázsia. A tápanyagraktározó, megvastagodó földalatti növényrészről főgyökér - (karógyökér) fejlődik. Az olajretek először törzszát fejleszt, később magtermő hajtásrendszere 1-1,5 m-ig is megnő.

Egyéves növény.

Talajigény: Középkötött, jó táperőben lévő, mélyrétegű, jó vízgazdálkodású talajokon sikeresen termesztendő. Termesztésére nem alkalmasak a szikes, kavicsos, homokos, durván heterogén összetételű talajok. Talajvíz iránt közömbös, de ne vessük vízállásos területekre.

Elővetemény: Az olajretek legjobb előveteményei a kalászos gabonafélék, a borsó, a cukorrépa. A kapások, mint a kukorica, napraforgó a szármaradvány tömegük miatt nem a legjobb elővetemények. Ne vessük napraforgó, mustár, repce után. Közös gombabetegségük (*Sclerotinia sclerotiorum*) csapadékos időjárás esetén jelentős kárt okozhat. Az olajretek önmaga és repce után vetőmagtermesztésben 3-4 év után következhet.

Tápanyag ellátás: Az olajretek 1 tonna szemterméshez 50 kg nitrogént, 25 kg foszfort és 35 kg káliumot von ki a talajból. A szükséges adag meghatározását a talajtípus és a tápanyag ellátottság ismeretében kell elvégezni. A foszfor és a kálium műtrágya teljes mennyiségét illetve a nitrogén műtrágya egy részét (cellulóz bontás érdekében) őszi mélyszántással javasoljuk a talajba juttatni. A többi nitrogén műtrágyát tavasszal - lehetőleg gyorsan felvehető formában juttassuk ki.

Javasolt műtrágya mennyiség hatóanyagban: Nitrogén 80-120 kg/ha, Foszfor 50-60 kg/ha, Kálium 50-100 kg/ha. Az olajretek nagyon kedvezően reagál a bórtrágyázásra, jelentős termésnövekedés várható az alkalmazása esetén. A bórtrágya a rovarkártevők elleni védekezés során a rovarölő szerrel együtt kijuttatható.

Talajművelés: A talaj előkészítése során abból kell kiindulni, hogy az olajretek apró magjának jó feltételeket kell teremteni a csírázáshoz és a gyors egyöntetű keléshez. Mindenképpen ajánlott az őszi mélyszántás, mivel a téli csapadékot így őrizhetjük meg. Tavasszal igyekezni kell, hogy a lehető legkevesebb talajművelettel alakítsuk ki a vetőágyat. A vetőágy kialakítás legmegfelelőbb gépe a kompaktor, illetve a KRM talajművelő gép, melyekkel egy menetben jó minőségű vetőágy alakítható ki. A hagyományos technológiával rendelkező termelők a simító és kombinátor egymás utáni alkalmazásával is nagyon jó minőségű vetőágyat készíthetnek. A magágy előkészítésnél ügyelni kell a következőkre: a felső 3-4 cm réteg aprómorzsás, kertszerű legyen az alsó réteg kellően tömött, nedves legyen.

Vetés, izolációs távolság: A vetése kora tavasszal közvetlenül a tavaszi árpa után, legkésőbb március utolsó dekádjáig esedékes.

A vetésmélységnek egyenletesnek kell lennie, ezt elősegíthetjük vetés előtti hengerezéssel és a jobb minőségű vetőgépek alkalmazásával. A vetésmélység pontossága nagyban elősegíti a kelés egyenletességét. A vetés után is hengerezni kell, melynek a legmegfelelőbb eszköze a Cambridge henger.

Vetésidő: augusztus elejétől szeptember közepéig

Vetésmélység: 1-3 cm

Sortáv: gabona sortáv

Zöldtrágyaként:

Zöldhozam (másodvetésben): 55-65 t/ha

Norma: 15-20 kg/ha

Hasznosítás: zöldítés

Vetési idő (tól-ig): augusztus - szept. 10-ig

Vegetáció: november közepe

Zöldhozam (t/ha): 30-50

Gyökértömeg (t/ha): 12-20

Gyökérszét mélysége (cm): 60-100

Nitrát N visszatartás: 100-130

Naphossz befolyása: hosszú nappalos ""késői vetés""

Erózió elleni védelem: jó

Sortáv: dupla gabona

Vetésmélység: 2-3 cm

Zöldtrágyaként vetésnorma: 15-20 kg/ha

Vetőmag norma: 8-10 kg/ha

Izolációs távolság (I. fok): 200 m, rokon fajoktól és fajtáktól.

Anna

növénymagassága 114-124 cm

kiváló állóképesség

kevert virágszín (fehér, lila és tarka szíromlevelű virágok)

erős oldalhajtásképződés

zöldtrágyaként 40-45 t/ha zöld biomassza hozam

Javasolt vetésidő fővetésben: március

Ezermagtömeg (g): 8,0

Virágzási idő: nagyon korai-korai

Javasolt vetésnorma zöldtrágyaként (kg/ha): 20

Javasolt vetésidő másodvetésben zöldtrágyának: augusztus vége, szeptember eleje

Dóra

Pannon-Mag nemesítés. Lendületes fejlődésével nagyon gyorsan takarja a talajt, nagyszerű gyomelnyomó. Mélyre hatoló gyökérzetével javítja a talajszerkezetet, nagy mennyiségű szerves anyaggal gazdagítja a talajt.

Télen biztosan kifagy.

Vetés zöldtrágyázási célra: július–szeptember, gabona-sortáv

Vetőmagmennyiség: 20 kg/ha

Iris

Kiváló talajlazító és gyomelnyomó hatással rendelkező fajta. Fejlődése gyors, a talajt gyorsan takarja. Kiváló elővetemény.

Litinia

Nagy termőképességű, magas olajtartalmú, jó alkalmazkodóképességű olajrettekfajta

Pannon bükköny

Méhlegelő, Agroökológiai másodvetés, Zöldugar kultúra, Talajtakarásos parlag

Pillangós virágú. Tavaszi keveréktakarmánynak vetve, támasznövénytől a vetésidőtől függően június elejétől a végéig nagy tömegű zöldtakarmányt ad. Nitrogényűjtő képességénél fogva jó elővetemény. A talaj iránt nem igényes, de termesztése a kötött és középötött vályogtalajokon a legsikeresebb. A szárazságot erősen megsínylő vetőmag. Vetése általában zab támasznövénnyel történik, de eredményesen termeszthető tavaszi árpával is.

Vetőmagmennyiség: takarmánytermesztésre, talajtípustól függően, támasznövényből 50-70 kg/ha, tavaszi bükkönyből 90-100 kg/ha.

Vetésideje: március.

Jó vízháztartású-, és minőségű- talajokat kedveli.

tavaszi zab-, vagy búza támasztónövénnyel vetik

Vetési idő: március. 01.–31.

Vetőmagszükséglet: 90–120 kg/ha vagy

Keverékben: tavaszi bükköny (80–100 kg) + zab (35–45 kg): 40-50 kg

Béta

Állami elismerés éve: 1967

Botanikai jellemzői:

A pannon bükköny a Kárpát-medencében őshonos, egyéves, áttelelő növényfaj.

Vetésideje szeptember közepe-október közepe.

Gabona sortávra, hektáronként 60-80 kg bükköny és 60-80 kg rozs vagy őszi búza támasztónövénnyel is vethető.

Szármagassága 80-120 cm.

Virága fehér színű.

A mag sötétszürke, feketén pettyezett, alakja kissé nyomott, szára gyengén szőrözött.

Zöldtakarmánynak május elején-közepén kaszálható.

Zöldtakarmány-keverékei:

Legány-féle keverék (pannon bükköny + őszi kalászos gabona+ bíbor here),

Landsbergi-keverék (pannon bükköny + kalászos gabona+ szálkás perje).

Magtermesztéshez az állomány kalászemelővel felszerelt kombájnnal takarítható be.

Ezermagtömege 40 g.

Gazdasági értéke:

Főként takarmányozásra használják.

Ízletes, jó étrendi hatású, értékes takarmánynövény.

Zölden és szénaként is etethető.

Fehérje- és keményítőtartalma magasabb, mint a szöszbükkönyé.

Évelő pillangós szalastakarmányként hasznosítható.

Kiemelkedő a hosszú élettartama, öt évig gazdaságosan termesztésben tartható.

Pohánka

Agroökológiai másodvetés, Méhlegelő, Zöldugar kultúra, Talajtakarásos parlag

Igénytelen, gyors növekedésű, rövid tenyészidejű zöldtrágyanövény. Keverékekben elsőként kelő növény. Pillangósokkal, mustárral, facéliával vetve nemcsak a gyökértömeg kialakulását segíti elő, hanem a keverék szinergista hatását is felerősíti. Gyorsan fejlődő-, száraz , kedvezőtlen viszonyok között is jól teljesítő fajta. Jó gyomelnyomó képességű, betegségekre nem fogékony. Télen garantáltan kifagy.

Vetésidő: július közepétől szeptember közepéig,

Vetés mélység: 2-5 cm,

Sortáv: gabona sortáv,

Zöldhozam (másodvetésben): 15-20 t/ha.

Talajtakarónak

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 33

Magnorma (kg/ha): 45-50

Nitrogénkötés: nem

Talajlazítás: gyenge

Vízfelhasználás: alacsony

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: jó

Kifagyás (C): 0

Hajnalka

Vetésidő: nyári.

Hasznosítás: zöldítés. A növény magassága 80-90 cm, szára bordás, belül üreges, levele szív alakú. Virágzata összetett bogernyő. Termése 5-7 mm hosszú, legömbölyített gúla alakú, háromélű makkocská. Színe sötétbarna.

Ezerszemtömege 22-28 g.

Tenyész ideje 85-95 nap.

Állóképessége közepes, pergésre gyengén hajlamos.

Szárazságot jól tűri, alacsony humusztartalmú talajokon is biztonságosan termeszthető, rövid tenyész idejű, igénytelen fajta.

Hazai és külföldi igények kielégítésére is alkalmas.

Másodvetésben is termeszthető.

Potenciális termőképessége 2,6-2,9 t/ha.

Norma: 40-60 kg/ha.

Oberon

Vetésidő: nyári.

Hasznosítás: zöldítés/étkezési.

Szemtermése sötétbarna színű, szárnyas, rezisztenciája kiváló, a biotermesztés ideális növénye. Magtermőképessége főnövényként: 1,5-2,0 t/ha. Magtermőképessége másodvetésben: 1,0-1,5 t/ha.

Vetésidője május 15 - július 15. (fagyérzékenysége miatt a tavaszi fagyok után kell vetni és az őszi fagyok előtt betakarítani)

Vetőmagszükséglete használati értéktől függően 50-70 kg/ha.

Kémiai növényvédelmet nem igényel.

Humán táplálkozás: a hagyományos felhasználás mellett lisztjéből kenyér és sütemény is süthető. Lisztérzékenyek is fogyaszthatják. Fontos gyógyszeripari alapanyag, kiváló mézelő növény.

Norma: 40-60 kg/ha.

Réti komócsin

Méhlegelő, Zöldugar kultúra, Talajtakarásos

A komócsin olyan évelő fűféle, mely nagyon jól tűri a hideget, és kifejezetten jól él nedves talajokon. Tavaszi növekedése a szár növekedése előtt hosszú, hideg tavaszok esetén viszont a komócsin jobban nő, mint a legtöbb egyéb fűfajta. A komócsin anélkül biztosítja a füves termőföld tartósságát, hogy agresszív versenyre kelne a többi fűvel. Hozzájárul a jó minőséghez tavasszal és ősszel egyaránt.

A késői komócsin-változatok kifejezetten alkalmasak legeltetésre: bár sem a cukortartalmuk, sem az emészthetőségük nem egyezik meg a perjékével, a komócsinok kedvező rosttartalommal bírnak. A magas hozamú korai típusokat főként silótakarmány készítéséhez használják.

Vetés norma: 40kg/Ha

Jumis

Korán zöldülő és a hideg időszakokban is fejlődő, nagyon magas takarmány értékű, hosszú életű szálfű.

Ellenálló, a betegségekkel szemben jó rezisztenciát mutató faj, ami közepesen vízigényes, de viszonylag sekély gyöker-mélysége dacára általában a szárazabb periódusokat is elviseli. Nagy mennyiségű, a többi takarmányfű fajhoz hasonlítva kiegyenlített teljesítményű, értékes takarmányt nyújt, virágzás kezdetén kaszálandó, az üde talajokat kedveli. Jó télálló.

Vetési idő: március 15.–április 15.

Vetőmagszükséglet: 15–25 kg/ha

Vetés: 0,5–1,5 cm mélység, gabona sortáv

Karta

A Réti komócsin 'Karta' dinamikus növekedést és gyors regenerálódási képességet mutat. Hihetetlenül ellenálló a taposásnak és gyorsan visszanyeri eredeti állapotát kaszálás után, bőséges termést biztosítva széna, siló és friss zöld takarmány formájában.

Somkóró

Agroökológiai másodvetés, Méhlegelő, Zöldugár kultúra, Évelő szálas pillangós, Talajtakarásos parlag

A somkóró a meszes, sovány, sülevényes talajok szárazságtűrő szálas takarmány- és zöldtrágya növénye. Hazánkban mindenütt megterem, ahol az altalajban elegendő a mész és a talajvíz nincsen magasan.

Elsősorban zöldtrágyázás céljára termesztjük, de az értékesebb pillangós takarmányok pótlására is alkalmas, fehérjében gazdag szálas takarmány.

Takarmányozási értékét befolyásolja, hogy az egész növény kumarint tartalmaz, és a kumarintól keserű íze van. Ezért más takarmányokkal keverten, vagy csak szoktatás után etethető. A kumarin tartalom csökkenthető, ha szénát készítünk belőle, de növelhető az ízletessége silózással is.

Vetésterülete hazánkban állandóan változik. Elterjedését főként az gátolja, hogy a száraz, meszes homokon nehéz megtelepíteni.

Meszes talajainkon mind a két faj vadnövényként is megtalálható.

A korábban termesztésbe vont fehérvirágú somkórónak két termesztett formája van, az egyéves és a kétéves somkóró. Hazánkban elsősorban a kétéves somkóró termesztése folyik.

A somkóró - főleg fiatal korában - morfológiailag hasonlít a lucernához. Gyökérzete fejlett, mélyre hatoló karógyökérzet. Szára felálló és elágazó, 2-3 m magasra is megnő. Levelei hármasan összetettek és erősen fogazottak. A száron kevés levél van. Virágzata megnyúlt fürt. A színe fajok szerint fehér vagy sárga. Jó mézelő növény. Termése barnás-fekete egymagvú hüvely. A magja színben (sárga) és nagyságban hasonló, de alakban eltér a lucernamagtól. Ezermagtömege 1,9-2 g körül van.

A somkóró igénytelen, fagy- és szárazságtűrő növény. Talajigénye csak a mészigényben jelentkezik, főleg az altalaj mésztartalma fontos. A sülevényes, kavicsos, sovány, meszes homokon és a szikes talajokon is megterem. Hazánkban főleg a Duna-Tisza közti meszes homoktalajokon termesztik.

Az előveteményekre igénytelen, rendszerint a takarónövénytől függ az előveteménye.

Általában két kalászos növény közé kerül. Ha zöldtrágyának termesztjük, kapásnövény következzen utána.

Igénytelen növény, a műtrágyák közül kisebb foszfor- és káliumadagok is elegendők számára. Talajelőkészítése azonos a többi hereféléével, illetve a takarónövényével.

Általánosabb a tavaszi vetés. A kétéves somkórót leggyakrabban rozsra vetjük. Az egyéves somkórót helyesebb takarónövény nélkül vetni, mivel gyors fejlődése miatt felnövi a takarónövényt. Gabonaszortávolságra és 1-2 cm mélyre kell vetni.

Homokon a vetés után mindig járassunk gyűrűshengert.

Mechanikai ápolást nem igényel csak hiányos beállottság esetén van szükség gyomirtására.

A betegségek közül a peronoszpóra, a somkóró-cerkospóra, a szárfenésedés, a pillangósok tifulás betegsége és a somkóró-mozaikvírus támadhatja meg.

Kártevői a csipkézőbogarak, a somkóró-bagolypille és a lucerna-bagolypille.

A tisztán vetett egyéves somkóró három hónap után lekasználható, vagy leszántható. A kétéves somkóró első évi termése az időjárástól függ. Előfordul, hogy az ősz folyamán számíthatunk egy kaszálásra, de zöldtrágyának is leszánthatjuk.

A második évi hasznosítása sokoldalú. Felhasználható: zöldtakarmányozásra, szénakészítésre, legeltetésre, magtermesztésre és zöldtrágyázásra.

Zöldtrágyázásra az első és második növedéke is felhasználható, de hogy melyiket szántsuk le, azt mindig a körülmények és a termesztési cél határozza meg.

Zöldtrágyázásra legalkalmasabb bimbós korban alászántani.

A kétéves somkóró csak a második évben terem magot. Magnak meghagyható ugyan az első kaszálás is, de célszerűbb a második növedéket megfogni.

Vetés norma: 30-35 kg/Ha

Talajtakarónak: 8-10 kg

Életciklus: kétéves

Magszám (1000/kg): 550

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: megfelelő

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: megfelelő. C:N arány: alacsony.

Aszálytűrés: megfelelő. Kifagyás (C): -4.

Kecskeméti fehérvirágú

Kecskeméti kétéves fehér virágú somkóró

Takarmánynak és zöldtrágyának is felhasználható, a két hasznosítási mód kombinálható.

Áttelelő, pillangós virágú, évente két növedéket hozó növény.

Svédhere

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Gyepalkotó, Agroökológia másodvetésnek is alkalmas, Zöldugar kultúra, Évelő szálas pillangós

Kaszálva és legelőnek egyaránt használható. Gyökere jól elágazó, a szára alacsony. Mélyfekvésű nedves területekre javasolt. Toleráns a rosszul lecsapolt talajra, vízborítás toleranciája 7-14 nap. Kiváló télállóképessége van. Szárazságtűrése jó.

Optimális pH 5,7-7,0, savasság-tolerancia: mérsékelt, lúgosság-tolerancia: alacsony és mérsékelt, sótartalom-tolerancia: alacsony.

Felfújódás veszély, lólegeltetés mértékkel tanácsos.

Vetőmag norma: 15-20kg/Ha

Szarvaskerep

Agroökológia másodvetés, Méhlegelő, Zöldugar kultúra, Évelő szálas pillangós, Talajtakarásos parlag

Legelők, rétek gyakori növénye. Nitrogénigényes, mészkedvelő, de a legkülönbözőbb talajokon is megtermő vetőmag. Ahol a vöröshere és a lucerna vetőmag már nem termesztethető sikerrel, a szarvaskerep még termést ad. Magas tannin-, illetve mérsékelt fehérjetartalmánál fogva zölden etetve nem okoz felfújódást. Karotintartalma, valamint metionin tartalma kiemelkedő az apró magvú pillangós fajok körében, ami elsősorban a legeltetési hasznosítás során érvényesülhet előnyösen. Az aranka különböző fajai igen ritkán élőködnek rajta, sőt, ha más pillangósok közelében szarvaskerep van, azokat sem károsítja ez a veszélyes élőködő.

Vetési idő: III. 10.–31.

Vetőmagszükséglet: 10–15 kg/ha, többnyire keverékekben alkalmazzuk

Vetőmag norma: 15-20 kg/Ha

Szegletes lednek

Méhlegelő, AÖP másodvetés, Zöldugar kultúra

Karcagi kismagvú

Vetésidő: tavaszi

Norma: 180-220 kg/ha

Hasznosítás: abrak/zöldtakarmány

Érett magjáért, esetleg zöldtakarmánynak termesztjük.

Szalmája értékes takarmány.

Kitűnő búza-elővetemény. A gyengébb szikes területek hüvelyes növénye. Elsősorban zöldtrágyázásra, zöldtakarmányozásra, szénakészítésre nemesített fajta. A gyökérzetén lévő nitrogényűjtő baktériumok hektáronként 50-70 kg nitrogénnel gazdagítják a talajt, a bedolgozott szervesanyag javítja a talaj szerkezetét.

Termesztése: szórványosan az ország szárazabb, aszályosabb vidéke, elsősorban a Tiszántúl.

Elő- és utóveteménye: a borsóéval azonos. Trágyázása: 1 : 2 : 2 arányban N-P-K műtrágyát igényel.

Talaj-előkészítése: A borsóéval azonos. Mivel gyakrabban termesztjük sekély termőrétegű talajon, ezért az altalajlazítás termés-fokozólag hathat.

Vetés: Korán, március elején tisztán, támasztónövény nélkül vessük, mert ez növeli a termésbiztonságot. Gyommentes területen gabona-sortávolságra vethető, illetve ha a terület vegyszeres gyomirtása megoldott, szintén. Ellenkező esetben elgyomosodik. Vetésmélysége 4-8 cm. Magtakarásra fogashengert használunk. Növényápolása: vegyszeres gyomirtása a borsóéhoz hasonló. Csávázni nem kell.

Mivel a csírázáshoz több nedvességet igényel, mint a többi hüvelyes, amint a talajra lehet menni, vetni kell. Fontos az egyenletes vetésmélység, nedves talajban 5–6 cm, míg kiszáradt talajban vetésmélységtől függetlenül – a nedves rétegig le kell tenni a magot.

A lednek termésmennyiségét a növényállomány sűrűsége döntően befolyásolja.

Tisztavetésben gabonasortávolságra vetve (12–15 cm) 1,0–1,2 millió csíra/ha indokolt.

Betakarítása: A búzával azonos időben, a borsóhoz hasonlóan takarítható be. A magvak alulról felfelé haladva érnek. Akkor arassuk, amikor a legértékesebb magvak már beértek.

A borsóhoz viszonyítva a hüvelyek kevésbé nyílnak fel.

Zöldtakarmánynak májusban júniusban takarítjuk be, amikor az alsó hüvelyekben a magvak már közel viaszérettek.

Termése: A 10-17 q/ha közepes termésnek számít. A jobb terméseredmény 20 q/ha felett van.

A szalmatermés a szemtermés kétszerese. Zöldtakarmányból 150-200q/ha termést ad.

Ennek a tápértéke jobb, mint a borsóé.

1000magsúlya: 160-180 g, Hektolitersúlya: 70-90 kg.

Norma: 180-220 kg/ha

Szöszös bükköny

Agroökológiai másodvetés, Méhlegelő, Zöldugár kultúra, Talajtakarásos parlag

Pillangós virágú, nagy fehérje tartalmú, kiváló zöldtakarmány.

Vetési idő: szeptember. 10.–31.

Vetőmagszükséglet: 80-100 kg

Keverékben:

- szöszös bükköny (65–70 kg) + rozs (70 kg)

- szöszös bükköny (50–60 kg) + búza (85 kg)

Talajtakarónak: 20 kg

Életciklus: áttelelő egyéves

Magszám (1000/kg): 40

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: megfelelő

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: gyenge

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: megfelelő

Kifagyás (C): -30

Hungvillosa

Állami elismerés éve: 1951

Botanikai jellemzői:

Hajtásai hosszúak (150-180 cm), vékonyak, közepesen szőrözöttek.

Tőtájéki elágazódása sok (7-10 db), ami tág térállásban, 6-8 cm vetésmélységnél érvényesül jól.

Levélkéi hosszúkásak, szőrözöttek. A zászlós fürtvirágzat közepes nagyságú, a virágok pártája sötét ibolyakék.

A hüvelyek alakja lapos, széles és hosszúkás. Éretten a hüvelyek színe sárgásbarna.

A magvak gömbölyűek, szürkésfekete színűek.

Vetésideje szeptember. Sortávolsága 12-24 cm. Szármagassága 100-150 cm.

Állománysűrűség 0,5-0,8 millió csíra/ha tiszta vetésben, 0,8-1 millió csíra/ha támasztónövénnyel.

Támasztónövény vetőmagtermesztésnél 100 kg/ha rozs vagy 120 kg/ha tritikále.

Zöldhozama társnövényektől, talaj- és csapadékviszonyoktól függően változik.

Zöldhozama 25-60 t/ha évente.

A 90% szárazanyagra vonatkoztatott nyersfehérje-tartalma 16-18%.

A mag nyersfehérje-tartalma 25-29%.

Fehérjetartalma 18-20%, fehérjeproduktuma: 0,6-1,0 t/ha.

Maghozama 1-1,5 t/ha. Ezermagtömege 30-35 g.

Gazdasági értéke: A klimatikus igénye tág határok között változik.

Alkalmazkodóképessége kiváló. Szárazságtűrése, télállósága jó.

A fajta értékes tulajdonsága, hogy már május elején-közepén kaszálható és a gyenge termőképességű talajokon is nagy zöldtömeget ad.

Rosz, tritikále, búza társnövényekkel kiváló zöldtakarmány és jól silózható is.

A fajta bokrosodó képessége kiváló.

Hasznosítása pillangós szálastakarmány tiszta vagy keverékvetésben.

Vetőmag norma: 25-35 kg

Tavaszi bükköny

Agroökológiai másodvetés, Méhlegelő, Zöldugar kultúra, Talajtakarásos

Pillangós virágú. Tavaszi keveréktakarmánynak vetve, támasznövénytől a vetésidőtől függően június elejétől a végéig nagy tömegű zöldtakarmányt ad. Nitrogényűjtő képességénél fogva jó elővetemény. A talaj iránt nem igényes, de termesztése a kötött és középötött vályogtalajokon a legsikeresebb. A szárazságot erősen megsínylő vetőmag. Vetése általában zab támasznövénnyel történik, de eredményesen termeszthető tavaszi árpával is.

Vetőmagmennyiség: takarmánytermesztésre, talajtípustól függően, támasznövényből 50-70 kg/ha, tavaszi bükkönyből 90-100 kg/ha.

Vetésideje: március.

Jó vízháztartású-, és minőségű- talajokat kedveli.

Az őszi kifagyó kevérekek kitűnő pillangós alkotója lehet a tavaszi bükköny, mert jól bírja a szélsőségeket. Kémhatás tekintetében a 4,5-ös és 8,2-es pH-értékek között is termesztendő, azonban legkedvezőbb számára a semleges vagy a gyengén lúgos kémhatás. Fejlődési ideje 2-3 hónap, ez idő alatt nagy zöldtömeget hoz létre.

Vetőmagmennyiség: takarmánytermesztésre, talajtípustól függően, támasznövényből 50-70 kg/ha, tavaszi bükkönyből 90-100 kg/ha.

Megkötött nitrogén: 75-150 kg/ha

Kontroll: kifagyás

Zöldtömeg: 6.000 - 8.000 kg/ha

Talajtakarónak: 60 kg

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 11

Magnorma (kg/ha): 60

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: megfelelő

Szerves anyag növelése: megfelelő

Gyomelnyomás: gyenge

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: megfelelő, Kifagyás (C): -12

Emma

zöld- és abrakarmánynak egyaránt alkalmas

nagy fehérjetartalom

támasztónövénynek javasolt

Közepes tenyészidejű (90–105 nap), zöld- és abrakarmánynak egyaránt alkalmas, nagy fehérjetartalmú tavaszi bükkönyfajta. Ezermagtömege évjáráttól függően 35–60 g között változik, a mag nyersfehérje tartalma 29–32%. Maghozama évjáráttól függően 0,8–1,5 t/ha. Az átlagos szárhossz 50–110 cm, a növényenkénti hüvelyszám 6–12 db, a növényenkénti magszám 30–70 db. Zöldtrágyanövényként történő felhasználása az utóbbi években jelentős mértékben növekedett, a biomassa hozama 10–15 t/ha, csapadékos évjáratban elérheti a 15–20 tonnát hektáronként, amely a talajba forgatva

jelentős mennyiségű tápanyagot jelent a következő növénykultúra számára. Szára vékony, elfekvő, ezért elsősorban zabbal társítva vetik mind zöldszakarmányként, mind vetőmag előállítás esetében. Hazánk területének nagy részén – a szélsőséges adottságú területek kivételével – természetű, kedveli a jó kultúrállapotú, közép-kötött vagy laza, vályogos szerkezetű talajokat. A keléshez, kezdeti fejlődéshez igényli a megfelelő csapadék ellátottságot.

Ajánlott vetőmagnorma:

zab + tavaszi búkköny: 80 + 50 kg/ha

tavaszi búkköny: 100 kg/ha

Vöröshere

Talajtakarásos parlag, Méhlegelő növényfaj, Agroökológia másodvetésnek is alkalmas, Zöldugar kultúra, Gyepalkotó, Évelő szálás pillangós

Fontos fehérjetakarmány. A gyenge barna erdőtalajokon - ha van elég csapadék - ez az egyetlen gazdaságosan termelhető pillangós szálstakarmány. Gyakran a gyepek szálfüveivel társítják azok beltartalmi értékét javító gyepalkotó pillangós. E társításban jobban szénává szárítható, az ismétlődő kisebb esők hatására gyorsan penészesedik. Előnye, hogy a levele kevésbé pereg mint a lucernáé. Gazdasági értékét növeli, hogy a talajt N-ben gazdagítja és javítja a szerkezetét. A vöröshere vetőmag termesztését indokolja az is, hogy elegendő téli és kora tavaszi csapadék esetén csaknem az egész ország területén több az első növedék termése, mint a lucerna vetőmagé.

Elővetemény-értéke kiváló. Az utána következő kalászos termése 1-2 tonnával több mint más (nem pillangós) elővetemény után. A talajba juttatott közel 130 kg N hatóanyagon túl a talaj szerkezetének javításával, a humuszkészlet növelésével járul hozzá a következő növények terméseredményének növeléséhez.

Vetési idő: III. 01.–IV. 15., VIII. 01.–IX. 15.

Vetőmagszükséglet: 14–23 kg/ha

Hungarotetra

Tetraploid, évelő, gyors növekedésű, közép magas fajta. Jó bokrosodó képességgel rendelkezik. Lisztharmattal szemben rezisztens. Mag színe: sárga. Növénymagasság a vetés évében alacsony, levél színe középzöld. Növekedési forma: félig felálló.

Virágzatképző hajlama a vetés évében erős. Növénymagasság tavasszal: alacsony. Levélen a zöld szín intenzitása tavasszal közép erős. Virágzás időpontja: közepes. Szár hossza: közepes. Szár internódiumok száma: közepes. Szára szőrözöttség erőssége: alacsony. Levél: a középső levélke alakja: hosszúkás, a középső levélke hossza:

közepes, a középső levél szélessége: közepes, a fehér rajzolat intenzitása: erős. Növény:
a sarjú magassága: közepes-magas.

Rozeta

diploid

magas takarmányérték

kiegyensúlyozott minőség

magas zöldhozamú

Javasolt vetésidő: szeptember, március, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25 kg

Tenyészeitő: 3-4 év

Utolsó módosítás dátuma: 2024.06.26.